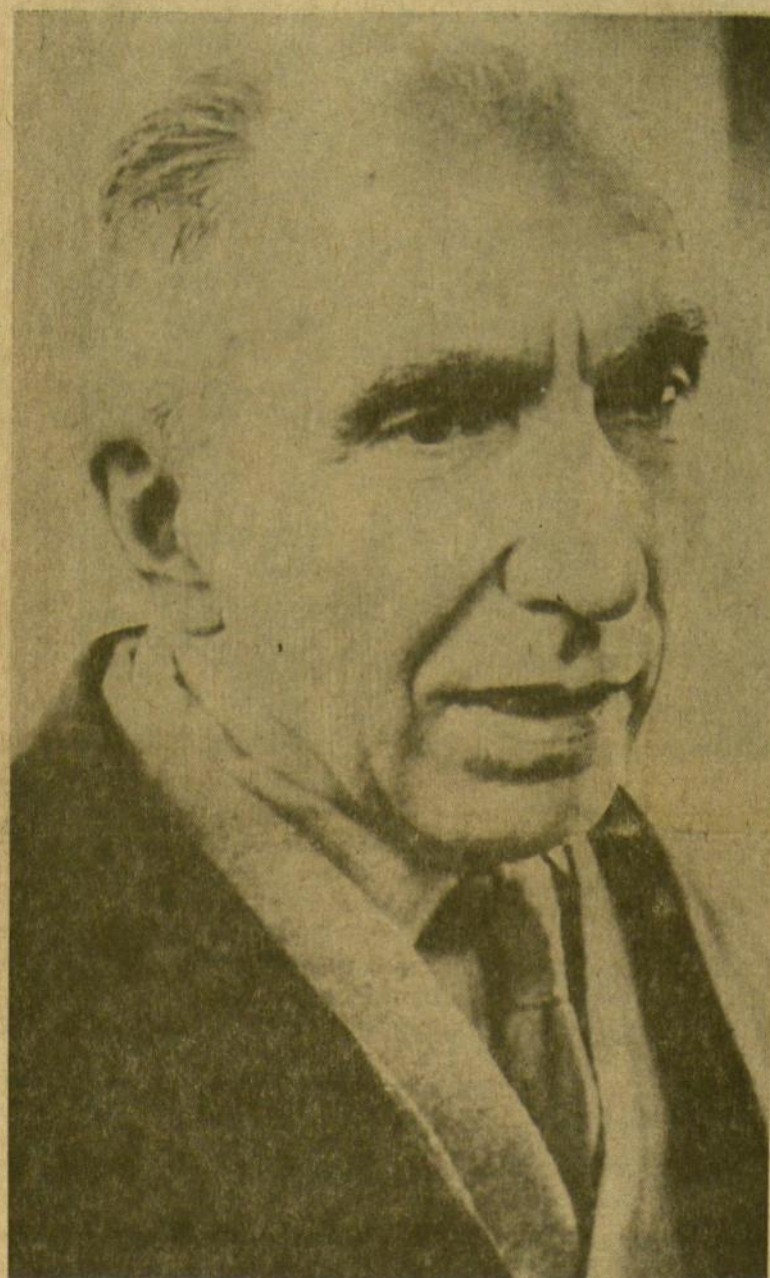

Šiame numery

KOKIA KŪRYBA YRA LIETUVIŠKA?
POKALBIS SU A. KUČIŪNU APIE K. V.
BANAČIO OPERĄ IR JOS PASTATYMĄ.
DISKUSIJOS APIE ŽALTI, OBUOLĮ,
MAGDALENĄ IR JUDĄ.
BAZIO BRADŪNO EILERASČIAI.
CHATEAUBRIAND, DVIEM SIMTMEČIAM
NUO JO GIMIMO PRAEJUS.
CHATEAUBRIAND APIE WASHINGTONĄ
IR NAPOLEONĄ.
JUOZAS MILITINIS IR JO TEATRAS
PANEVŽYJE.
JONO BYANSKO 50 METŲ MUZIKINĖ
VEIKLA.
GIMSTA NAUJA LITERATŪRA SOVIETŲ
SĄJUNGOJE.
NAUJI LEIDINIAI.
AKADEMINĖS PROSVAISTĖS.

Banaičio operą pasitinkant

Pokalbis su Chicagos Lietuvių operos dirigentu ir meno vadovu Aleksandru Kučiūnu

Kazimieras V. Banaitis

Nuotr. V. Maželis

Aleksandras Kučiūnas

Kokia kūryba yra lietuviška?

Zvilgterėjus mūsų laikraščiuosna, kartais atrodo, jog esama mažai idomų temų. Bet štai dvi emė ir, kaip žuvis, papuolė į vieną bučių. Viena ilgesnė. Kita — tragiškai pabaigai.

Pirmoji — per mažai diskutuojame.

Štai skaitai, kad, va, simpoziume buvo norėta diskutuoti, kuri kūryba yra lietuviška, kuri yra nelietuviška. Bet, rašoma, laiko tam neliko. Gal nesvarbi tema? O gal aiški, ir baigta? kas?

Juk, savaime aišku: kas nelietuviška, tai nelietuviška. Gal kas ten ir aiškintų su sofizmais, kad lietuvių kūryba gali būti nelietuviška, gali būti nelietuviška, pusiau lietuviška ir t. t. Gal atsirastų ir tokių keistuolių, kurie porintų, jog prancūzo kūryba negalėtų būti švediška, nors jis ir S. Lagerloef stiliuje rašytų, arba tokių, kurie įrodintų, kad Picasso tapyba negali būti ispaniška, nes jis (ispanas) jau įtrauktas Prancūzijos istorijon. Vaizduotė užsidega ir pradeda įsivaizduoti įvairių tautybių atstovus, diskutuojančius pa-našią temą:

Štai, susėdę italai šneka, kad tokie "neitališki" kompozitoriai, kaip Verdi, "Aida" sufaraonino egiptietiška ismotyvais, o Puccini "Madame Butterfly" pritaškė japoniškų akordų, Greta susėdę prancūzai pastebi, kad Ravel pasuko į rytiečių triūbeles, o Gounod vokišką "Faustą" "su-krautino". A. Gide susidomėjo Vatikano požemiais, o N. Sar-raute juk yra rusė! "N'est pas?", kraitydami barzdas, ste-bisi išminčiai.

Jonai tuijau susitvarkytų su El Greco, nes jis juk grai-kas! Servantes gautų daugiau-sia, nes jis išjuokė savuosius is-panus, riterius "Don Kichote", taik įsivaizduokite, kodėl jis ne-

(Nukelta į 2 psl.)

galėjo paimti tam apjuokos rei-kaui kokį kitos tautybės "ri-cierių", kaip tai padarė lenkas Sienkevičius, įvesdamas panašioj plotmėj lietuvių Lionginą veika-le "Ugnimi ir kalaviju"?

O ten sėdi anglai ir galvoja, kodėl į jų literatūrą papuolė "Last days of Pompeii"? Kodėl ne Londono? Girdi, ar nereikėtų visai tylėti apie negrįžusius tė-vynėn Joyce ir Beckett? Gal iš-mesti ir Conradą, juk jis len-ta?

Ką darytų čekai su Kafka, su jo nečekoslovakais "K" hero-jais ir neaiškia "geografija"? O tokie amerikiečiai gal net ne-diskutuotų. Jie visus priima. Bet kaip su jų "kinietiška" P. Buck, "prancūzišku" Cummings, kosmopolitu Hemingway, I. Hen-ryba negalėtų būti švediška, ry, su Upton Sinclair lietuviš-rom "Džiunglėm". Wallace su rašytų, arba tokių, kurie įrodi-nėtų, kad Picasso tapyba negali būti ispaniška, nes jis (ispanas) jau įtrauktas Prancūzijos isto-rijon. Vaizduotė užsidega ir pra-dedi įsivaizduoti įvairių tauty-bių atstovus, diskutuojančius pa-našią temą:

Štai, susėdę italai šneka, kad tokie "neitališki" kompozitoriai, kaip Verdi, "Aida" sufaraonino egiptietiška ismotyvais, o Puccini "Madame Butterfly" pritaškė japoniškų akordų, Greta susėdę prancūzai pastebi, kad Ravel pasuko į rytiečių triūbeles, o Gounod vokišką "Faustą" "su-krautino". A. Gide susidomėjo Vatikano požemiais, o N. Sar-raute juk yra rusė! "N'est pas?", kraitydami barzdas, ste-bisi išminčiai.

Jonai tuijau susitvarkytų su El Greco, nes jis juk grai-kas! Servantes gautų daugiau-sia, nes jis išjuokė savuosius is-panus, riterius "Don Kichote", taik įsivaizduokite, kodėl jis ne-

galėjo paimti tam apjuokos rei-kaui kokį kitos tautybės "ri-cierių", kaip tai padarė lenkas Sienkevičius, įvesdamas panašioj plotmėj lietuvių Lionginą veika-le "Ugnimi ir kalaviju"?

O ten sėdi anglai ir galvoja, kodėl į jų literatūrą papuolė "Last days of Pompeii"? Kodėl ne Londono? Girdi, ar nereikėtų visai tylėti apie negrįžusius tė-vynėn Joyce ir Beckett? Gal iš-mesti ir Conradą, juk jis len-ta?

solistams bei chorui, bet orkest-rinė operos palyda užrašyta for-tepionui. Banaitis savo kūrinio nespėjo suorkestruoti, o be or-kestro operos juk nestatysi!..

"Jūratės ir Kastyčio" operos fondas, išleides šį klavyrą, pasi-žadėjo finansuoti ir orkestro partitūros pagaminimą. Pasinau-dodamas proga, norėčiau at-kreipti mūsų visuomenės dėmesį į šį svarbų lietuviškos muzikos įvykį ir prašyti paramos Operos fondo dideliame užsimojimui.

— Kurie motyvai lėmė, kad ši, o ne kita opera buvo pasi-rinkta naujam čionykštės mūsų operos sezonui? Berods, prieš penketą ar šešetą metų buvo jau kalbama apie "Jūratės ir Kasty-čio" pastatymą. Kodėl anuomet to pastatymo buvo atsisakyta, o dabar jis pasirinktas?

— Tiesa, Chicagos Lietuvių operai "Jūratė ir Kastytis" se-niai rūpėjo, tačiau kliūtis buvo anksčiau minėtos orkestracijos neturėjimas. Pamenų, buvo kreiptasi į kelis orkestratorius, bet dėl aukšto honoraro (15,000 ir net 20,000 dol.) sumanymas atrodė neįmanomas realizuoti. Šį kartą, man talkinant, ir, be to, patį veiklą perredagavus, gerokai sutrumpinus, buvo su-sitarta su orkestratorium už žy-miai mažesnę sumą.

— Kada ir kieno buvo padary-tas galutinis šios operos pasta-tymo sprendimas?

— Pereitą žiemą Chicagos Lietuvių operos valdybai ir so-listam pademonstravau jau per-redaguoatą "Jūratės ir Kasty-tyčio" operą, ir visi pastatymui pritarė. Laikantis mūsų operos ansamblio tradicijų, pastatymo projektas buvo priimtas visuoti-niam narių susirinkime pereitą pavasarį.

— Ar "Jūratės ir Kastyčio" operai paimtoji Jūratės ir Kas-tyčio tema yra veiksmo prasme ta pati, kaip ir Maironio žinomoje baladėje, ar librete yra įpi-nata toliau daryti?

— Iš esmės šios operos siuže-tas atitinka Maironio baladę, vis dėlto libretistė Bronė Buivy-daitė pabandė įvesti ir naujų veikėjų. Štai, pavyzdžiui, opero-

je turime Rūtėlę, kaimo mergi-ną, įsimylėjusią Kastytį, be to, turime Kastyčio Tėvą ir Motiną. Deja, nei situacijos (scenos), nei šių veikėjų charakteriai lib-retistės nebuvo pakankamai iš-vystyti. Daugiau ir tekstas silp-nas, neįspiravęs kompozito-riaus, tad teko padaryti nemaža pūvių (kupiūrų). Antra vertus, pasigendame Perkūno pasirody-mo, kuris su dramatišku mono-logu tikriausiai Banaitį būtų įgalinęs sukurti stiprios muzi-kos. Aplaui, kaip ir kitose mū-sų operose, libretas ir čia gana "skystas" (libretas rašyti, at-todo, yra nelengvas, specialus menas) ir tik Maironio nuostabi baladės tema bei žavi Banaičio muzika šią operą daro patrauk-lią ir įspūdingą.

— Kuo būdinga ši K. V. Ba-naičio opera muzikine porsme: ar daug ji atremta į taip labai K. V. Banaičio mėgtąjį folklorą ir aplamai, kur ji stovi operų muzikinės raidos kelyje?

— Banaitis mūsųose ypač ži-nomas savo puikiom solo dai-nom (Vandens lelija, Aš per naktį, Tulpės ir kt.) bei liaudies dainų originaliom harmonizaci-jom. Šioje operoje apstu kūry-bingo Banaičio talento: čia ir solistų idomos scenos, pavyz-džiui, dievaitės Jūratės drama-tiškai stiprūs pasirodymai, Kas-tyčio gražios arijos (ypač pa-minėtina antro veiksmo arija — Laivinė, kuriai panaudoti Balio Sruogos poezijos žodžiai), Rūte-lės švelni daina bei Motinos rau-da, o taip pat ir lietuviško folk-loro kupini chorai. Malda Per-kūnui ir undinių viliojančios dainos pasiliks, manding, mūsų muzikinę literatūrą kaip ryš-kūs Banaičio genijaus pavyz-džiai.

Operų muzikinės raidos kelyje, "Jūratė ir Kastytį" priskir-čiau prie vadinamo vėlyvojo ro-

mantizmo. Pačią operą gi norė-tųsi pavadinti muzikine pasaka arba tiesiog — liaudies opera.

— Ar tai būtų daugiau solistų ar chorų opera, Ar yra operon įterptas ir baletas?

— "Jūratė ir Kastytis" yra vienodai svarbus solistų ir cho-ro muzikinis veiklas. Baletas šios operos trečiam veiksmo tu-ri labai didelį ir efektingą vaid-menį.

— Premjerinės naujos operos pastatymas, tur būt, visam mū-sų operos kolektyvui ir jo meno vadovui kelia kur kas daugiau rūpesčių, negu statant kurią nors įprastinio repertuaro ope-rą. Kaip manote K. V. Banaičio naujos operos pastatymo atve-ju spresti dekoracijų, režisūros, kostiumų, apšvietimo ir kt. prob-lemas? Juk visa tai siejasi ne tik su pinigų, bet ir su įtemptu darbu ir su pačiais giliausiais kūrybinio nusiteikimo šaltiniais. Ar užteks išsivijios sąlygose jų skaidrumo ir gilumo?

— "Giliausių kūrybinių nusi-teikimų", tur būt, daugiau rei-kaingai yra poetai, kompozito-riai, o aš esu tik operinio meno atlikėjas. Entuziazmo darbu vis dėlto man niekuomet nestigo. Pagal savo sugebėjimus darysiu viską, kad "Jūratės ir Kastyčio" operos spektaklį pateikčiau mū-sų operos lankytojams kuo ge-riausiai. Solistų ir kitų šio dar-bo talkininkų sąrašą paskelbs vėliau Chicagos Lietuvių operos valdyba, aš betgi norėčiau iš-reikšti savo didelį pasitenkinimą, kad be nuolatinų pagalbi-ninkų muzikinę operos paruo-šoj — Alice Stephens, Alfonso Gečo, Alvydo Vasaičio, — ši kartą ateina talkon ir dailini-nkas Adolfas Valeška — įžymus vardas mūsų dailėje. Ir tai džiugu, nes šioje operoje scenovaiz-dis yra beveik tiek pat svarbus, kaip muzika ir dainavimas.

K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" operos įžangos detalė. Ištrauka iš šio k. išleisto šios operos klavyro

ŽALTYS, OBUOLYS, MAGDALENA IR JUDAS

Diskusija su kun. V. Bagdanavičium, MIC

DR. GR. VALANCIUS

Šiame straipsnyje dr. G. Valančius tęsia toliau savo religinius svarstymus, kuriuos jis buvo pradėjęs š. m. liepos 10 d. ir liepos 17 d. "Draugo" kultūriniam priede. Straipsnis yra diskusinis. Redakcija ne su visomis jo pažiūromis sutinka. Šio straipsnio vertinimas bus įdėtas kitą savaitę kultūriniam priede.

Red.

Garbingąjį Joną XXIII neraminio dvi pagrindinės idėjos agiornamento ir krikščionių vienybės — ekumenija.

Su šiomis idėjomis istoriškai susiję yra ir vardai dviejų žymių kardinolų, Domenico Tardini ir Augustin Bea, SJ.

Pastarasis, popiežiaus pavidimu, vyko į vokiškai kalbančius kraštus ir gyvu žodžiu anuomet aiškino, kaip tą krikšč. vienybę suprasti ir kaip ją vykdyti. Europoje tuomet buvdamas, iš klausiau jį su nepaprasta įtampa, susijaudinimu ir susidomėjimu. Visa anuomet nuskambėjo šviesiu pažadu ir spalvingom vilnim. "Nuo šiol vadinsime jus atsisakiusiais broliais, o ne eretikais", — kalbėjo jis liuteronams. "Krikšč. as, visiem krikščionim bendras sakramentas, mus visus neišskiria, o ne eretikais", — kalbėjo jis liuteronams. "Krikšč. as, visiem krikščionim bendras sakramentas, mus visus neišskiria, o ne eretikais", — kalbėjo jis liuteronams.

Aiman, katalikai su kitais krikščionimis šimtmečius nebendravome. Užsitarėme izolacijai, vieni kitų ignorancijai, na, ir šiojiokio tokio tarpusavio tolerancijai. Liturgija ir tik nelemtas žodelis "filioque" teskria mus nuo rytinių ortodoksų — o ką mes apie juos žinome? Dar mažiau pažįstami vakariniai protestantai, išsidalinę į 18-ka svarbesnių konfesijų. Galva viena — Kristus, o kūnas išsibarsčius į daugybę įvairių pavidalų. Istorijos bėgyje tas kūnas dažnai šašais dvokė, sirgo, negalavo — ir vis dėlto gyvas išliko. Ne kartą sužieduotinė (Bažnyčia) darėsi įtartina ir vis tiek jos neapleido sužieduotinis (Kristus) — nors pragaro var-

Atgailauti tenka ir katalikams ir praeities nuodėmės. Jokie neklaingumai, apaštališki testinimai ir išdidūs blizgėjimai nevali būti tos atgailos pakaitalais.

Protestantų "Trys Didieji" (Paul Tillich, Karl Barth ir Reinhold Niebuhr) čiažo katalikus be pasigalėjimo. Ar be pagrindo? Nė patys Karl Rahner, SJ, neišsina gintis prieš Bartha, kuris neklainguma malė. Girdi, tai katalikų tikėjimo menkumas, tai abejojimas šv. Dvasia ir bandymas jai daryti prievartą, į paragrafus isorausti. Negirdėčiau, kad Tuebingeno univ. Teologijos dekanas Hans Kueng, SJ, būtų ekskomunikuotas. O juk jis, išėjęs priekin, išskėlė rankas ir katalikų teologų vardų pareiškė: pasiduodame — tai siūna ir neapnėtinamą poziciją.

Ar tai jau būtų pirmas žingsnis į krikščionių vienybę? Ar tai jau pastanga pašalinti pirmąjį barjerą?

Protestantas apie Genezės istoriją

Bet ne tai man šiuvokart rūpi, labai rūpi. Man rūpi, kaip priekaištais katalikams (kuriuos ir

protestantams), kurį stipriai ir pagrįstai iškelia trečiasis iš anksčiau minėtų "trijų didžiųjų" — žymusis, šiemet miręs, Amerikos prot. teologas Reinhold Niebuhr. Jis pasigenda gimtosios nuodėmės (žalčio ir obuolio), sistemingos teologijos apskritai ir stebisi, kad net katalikai teologai per 19 šimtų metų nepajėgė susikurti bent kokią, visiems krikščionim nors pusiau priimtina, prarastojo rojaus koncepciją.

Tebeklaidžiojama tunelyje be lvišios kitam jo gale. Tebetūnoma mitologijoje ir visai komentuojami legendų mišrainėje. Kiek čia prieštaravimų, aišės naivumo, ir net... humoro.

Tvėrimo (Genesis) istorija rašyta ne vieno, o daugelio autorių. Vieno iš jų būta aiškaus antišeminio, su tendencija mažiau vertinti moterį. Jam prireikė ją padaryti žemesniu, vyrui subordinuotu padaru, idant atitektų autoriaus ir jo gyvenamojo laiko nuotaiką, gal net jo laikotarpio — vergės socialinę padėtį. Dėl to "neleido" jai atsistoti nei tuo pačiu laiku, nei tuo pačiu būdu, kaip atsirado "jo didenybė" pirmasis vyras. Ji "paimita" iš jo kūno, ir žinoma gerokai vėliau, pradėjus šiam jau nerimti vienišumui. Tartum Kūrėjas neapsižiūrėjo, apsiriko, pavėlavo. Nei šis, nei tas — tokia prielaida, į kokią stumė mus stumia Genezės autorius. Natūraliai ir tobulai sukūręs gyvūniją darniomis dviejų lyčių poromis, harmoningame dualizme, ir paliepęs jai augti ir veistis, pripildyti žemę ad maiorem Dei gloriam. Kūrėjas ėmė štai ir slystelėjo, medžiagos pritrūko ar ką, žmogų, pirmąjį žmonių porą tvėrdamas. Tai tegalėjo įvykti tik Genezės autorių vaizduotėje. O Dievui Kūrėjui nebuvę jokio reikalo nei molio aplink žvalgytis, nei Adomą migdyti, nei šonkaulį jam laužti (—geras čia miegas, kai tau šonkaulius laužo...).

Kažkokią nelemtą diskrepanciją nesunkiai pastebime, palyginę Genezės pirmąsias 3 dalis su pavyzdžiui, Mato evangelijos 19-to skyr 4-8-ll., kur aptasakojama paties Kristaus "versija" apie žmonių dvilytinį poravimąsi, vyro — moters kūno vienumą, žmogaus rasės lytinį dualizmą ir nedaugumą.

Niebuho pažūros

Dualistinis visuotinumams gamtoje apkritai ir dvilytinio poravimosi būtinumas gyvūnijose testinimui specialiai ir yra tas principas, kuriuo Dievas sukūrė gyvūniją su žmogumi joje. Jokios perversijos išskrypimo Dievo sukurtose gamtoje, taigi ir žmogaus prigimtyje, kurį laiką nebuvo. Visa vyko darnoje ir harmonijoje — pagal Dievo planą ir kūrybą. Bet štai įvyksta kažkokia nelaimė. Joje aktyviai pasireiškia ir įjauja žmonių pora (pirmoji), laimingai leidžianti nerūpestingą medaus mėnesį Edeno soduose ir mintanti to sodo vaisiais. Jiedu kažkur peržengia kažkokią ribą. Kas tai galėtų būti? Ką jiedu padarė? Tai klausimas, kurį lig šiol niekas patenkinauti neatsakė.

Atnešė nuodėmę pasaulin, padėję pirmąją, prigimtine nuodėmę? Ne, nes iš dangaus išmesti nupuolė angelai pirmieji nuodėmę pasaulin atnešę, į kovą prieš Kūrėją — "jė pui" bėję. Plik

Albrecht Duerer (vokietis, 1471-1528)

Nuo šio žymaus renesanso laikų vokiečių dailininko gimimo šiemet sueina 500 metų. Visas kultūringasis pasaulis sukaktį plačiai mini. Netrukus plačiau jį prisiminime ir "Draugo" kultūrinio priedo puslapius.

Adomas ir Ieva (vario raizgys)

sode? Bet tame nematė blogio jauna porėlė.

Uždraustus vaisius valgė sode? Kaip tai uždraustus, kodėl ir ką tai reiškia? Jie težiņoj tik Dievo jiem duotą laisvą valią visame. Bet ką uždrausdamas, Dievas tą valią siaurintų, ji nebebūtų laisva valia. Taigi, čia, anot Niebuho, jokio žmogaus laisvą valią varžančio draudimo negalėjo būti.

Šiaip kaltino ir teisino teologas Niebuhr, ir nerado kaltės nei nuodėmės anoje porėlėje. Tai mitas — šūktelėjo jis ir tarė: išvis nėra tokio dalyko kaip gimtoji nuodėmė!

Niebuho kritika

O vis dėlto garbingasis teologas Niebuhr nepastebėjo vieno mažmožio, jei tai tėra tik mažmožis. Įvyko aiškus Adomo ir Ievos pasikeitimas jų fiziologijoje bei biologijoje. Ar tai tragiška žmogaus rasės istoriniam likimui, ar nuodėmingas ir kiek nuodėmingas pasikeitimas, sunku pasakyti, o vis dėlto ryškūs ir nepaslepjamai pasikeitimas, kai palyginame žmogų su kitais žinduoliais.

Bet kas gi nutiko su ja pačia, žmogaus patele, klausė savęs Ieva, ašarų spaudžiama prarasto rojaus liūdesy. Kodėl aš taip pasikeičiau, kodėl skirtinga nuo visų kitų žinduolių patelių. Jos visos, andai, apvaisintos nusiramina ir tą patį momentą nustoja patinių begediusios, iki pagimdo ir iki kol vėl naujas geismas pabunda. Bet kodėl su manim kitaip, visai kitaip?

Šio būdingo ir įdomaus skirtumo (pasikeitimo žmogiškoj prigimtyje) Niebuhr arba visai nepastebėjo savo ieškojime prigimtosios nuodėmės kilmės, arba pastebėjęs nerado tame nieko tragiško ar nuodėmingo. Pagaliau, gal jokio pakitėjimo čia nebūta, — l moeris taip sutverta, o tariamoji gimtoji nuodėmė

tėra tik šėtono sugalvotas ir paskleistas šmeižtas suardyti Dievo ir žmogaus santykių harmonijai. Gal tai tik didžiausias žmogaus istorijoje melas? Melas, kaip ir visi melai, ateina iš šėtono.

Žmogus — velnias, žmogus — angelas

Taigi, nieko ypatingai tragiško čia nėra nebūti, jei tik su tuo gimtosios nuodėmės istorija ir pasibaigtų. Deja, ji čia nesibaigia. Ji eina toliau į Kainą, per jį į žmogų — velnią, į žmogaus velniui išdavimą ir į atvirą kovą su pačiu Dievu. Nors esmėje tai ir yra prarastojo rojaus tragedijos prasmė, tačiau kiekviškai tas tragiškumas nėra per daug didelis — nesgi kiek čia tik velniui patsidavėlių žmogaus istorija težiņo? O apie tuos, kuriems „mano Tėvo danguje yra daug buveinių... — čia išvis nekalbame.

Man rodos, kad šį reikalą galima įvilkti į labai suprantintą schematinę formulę, kurioje visas šio dalyko vaizdas darosi lengviau suprantamas.

Dievo — Kūrėjo plane, atrodo, buvo pirma mintis turėti angelą su kūnu, atseit žmogų — angelą žemės gyvūnijos viršūnėje, tai gyvūnijai vadovauti ir jį Dievo garbei pašventinti. Tačiau, neribotos laisvos valios žavesio pagautas, jis nupuolė iš žmogaus — angelo į žmogaus — gyvulio būseną, kol per Kristaus Kryžiaus Išganymo Misią jis atgauna galimybę grįžti per atgailą į malonės būseną ir į taiką su Dievu. Išskyrus tačiau tuos, kurie iš žmogaus — angelo nukrito ne tik į žmogaus — gyvulio būseną, bet iš jos visai nupuolė iki žmogaus — velnio būsenos, Dievą visai išdavę ir velniui patsidavę. Šioj pastarojoj grupėj tad ir glūdi gimtosios nuodėmės baismumas.

Tokioj, štai, bendruomenėj tenka mums gyventi, jos nariais būti. Be šventųjų bendruomenės

menės, turime dar vieną kur kas gausesnę, kurią galėtume vadinti — žmogiškai animalinė Adomo bendruomenė. Už šį terminą kadaise (Kat. Moksl. Suvaž. 1934 m. Kaune) žymus dvasi-ninkas su baržda apšaukė mane eretiku. Ilgai dėl to liūdėjęs, vis-lab aprimstu, Tartum girdžiu paties Viešpaties balsą: Man vis tiek, kaip mane suprasti, vaikeli, kad tik turi Tikėjimą ir Meilę Man širdyje.

Man rodosi, kad pati tradicinė krikščionių gimtosios nuodėmės koncepcija yra vienpusiška ir dėl to nepatenkinanti. Čia visas dėmesys sutelkiamas į žmogaus puolimą iš angeliškumo į gyvuliškumą, o ne į jo tragiškiausią nupuolimą — į velniškumą, visiškai atsimetant nuo paties Dievo ir išeinant į atvirą kovą prieš Jį šėtono bendrininku ir talkininku.

Visuomeninė Kaino ir Judo nuodėmės prigimtis

Visą šios didelės žmogaus rados (Nukelta į 3 pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINTUS
2853 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v vak. šeštadieniais 10-11 val. Trečiad. uždaryta. Ligoniai primami susitarus. Ofiso telefonas: PR 8-3229. Rez. telef. WAlbrook 5-5076.

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liginis pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 374-5012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2891 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California Valandos pagal susitarimą: Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 8 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 2 iki 2:30 val. Trečiad. ir penktad. uždaryta. Ofiso telef. 476-4042. Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Kertinė Paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

rodą, jeigu jo paveikslai turėtų ką nors lietuviško. Deja, nieko juose lietuviško neradę, bendruomenininkai jam parodos taip ir nesurengė. Tur būt, paveikslai buvo abstraktai? Taigi, nelietuviška kūryba. Jei ko paveikslė nėra, to nėra. Ir tai aišku ne tik bendruomenininkams, bet ir mūsų gal daugumai. Taigi, vėl norėtusi paklausti: ar

kurti abstraktus yra nelietuviška? Kokia kūryba yra lietuviška? Ir kas yra tragedija? Bet gal tai nėra tragedija. Tik nesusipratimas. O gal tik mažas primityvus pokštas, mūsų išeiviška komedija, su gogolišku aromatu kažkokių jo nesuigaudančių sielų. Ir, grįžtant prie pirmos temos, kodėl nerandame laiko vienašar visiems laikams to gerai išdiskutuoti? P. Mln.

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
"NKSTI" IR SIAPIMO TAKI
CHIRURGIIJA
Tel. 695-0533
POY VALLEY MEDICAL CENTER
460 Summit Street
Route 35 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5840, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv., 1 iki 7 popiet. antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-0960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6440 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

trečiad. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
12 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 8-0001

Ofiso Tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
V A I K U L I G O S
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso, ir buto, tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 19th Court Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. RElliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. b. Trečiad. uždaryta

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiad. ir nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Ofisai laikinai uždaryti, apie atidarymą bus pranešta vėliau.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma liginis tik susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslių ir Prostato CHIRURGIIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketvirtad. nuo 5-7 vakar
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 1255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RElliance 6-4410
Rez. Gltrovehill 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. p. p. vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-3 v. v. penktad. 10-12 ryto, 2 iki 3 val. vak. šeštad. 1 iki 4 val. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta. Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisai ir rez., 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 12-3 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 6-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priminęja liginis tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8, penkt. 2-5, šešt. pagal susitarimą

Chateaubriand, dviem šimtmečiam nuo jo gimimo praėjus

P. GAUCYS

Prieš trejetą metų Prancūzija ir visas kultūringas pasaulis minėjo vieno žymiausio savo rašytojo ir romantizmo srovės pradininko — Chateaubriando 200m. gimimo sukaktį. Kadangi romantizmas turėjo didelės įtakos visai mūsų „Aušros“ laikotarpiui, o taip pat ir vėlesniajai poezijai ir prozai, baigiant Maironį ir V. Krėvę bei Putiną, manome, jog bus pravartu ir mum susipažinti su prancūzų romantizmo tėvu.

Francois — René de Chateaubriand (Satobrianas) buvo kilęs iš senos bajorų šeimos. Tačiau jo tėvas pasidarė laivų statytoju ir tuo praturtėjo. Tada jis atpirko Combourgo dvarą su pilim, anksčiau priklausiusią jo protėviams. Toje didelėje ir niūrioje pilyje prabėgo daugelis būsimo rašytojo vaikystės metų. Jo tėvas buvo kietas ir paniures, o motina baili ir nelabai švelni, taip kad vaikas prisirišo prie savo vyresnės sesers Liucilės. Jaunas Satobrianas svajojo būti jūrininku, paskui kunigui, kol pagaliau įstojo į kariuomenę. Žiaurumai, sekę Bastilijos paėmimą, ir kiti Revoliucijos įvykiai jį paskatino išvykti iš Prancūzijos. Jis pasiryžo keliauti į Šiaurės Ameriką ir ten atrasti šiaurės vakarų kelią Atlante, o taip pat ir nesugadintą, natūralų gamtos žmogų. 1791 m. jis jau buvo Philadelphiaje, kur jį priėmė Washingtonas, padaręs jam didelį įspūdį. Jis keliavo po Naujojo Pasaulio girias, pažino čia laukinę gamtą ir indėnus. Tuos savo įspūdžius jis vėliau nuostabiais žodžiais išsakė savo raštuose.

Patyręs apie karaliaus Liudviko XVI pabėgimą ir jo suėmimą, jis pajuto pareigą grįžti namo. Satobrianas įstojo į emigrantų kariuomenę, narsiai kovojo, buvo sužeistas ir su didžiausiom sunkenybėmis pasiekė Atlanto pakrantę ir atsidūrė Londone. Ten labai skurdžiai gyveno iš vertėjo darbo. Tuo laiku jis patyrė žinią apie savo motinos ir sesers mirtį. Jų mirties buvo taip paveiktas, kad atsivertė į katalikų tikėjimą. Tada jam kilo mintis parašyti „Krikščionybės genijų“, kad šio veikalo poveikyje prancūzai grįžtų į tikėjimą.

Napoleonui atstačius taiką ir tvarką, Satobrianas 1800m. grįžo į tėvynę. Paryžiuje jis buvo uo-

lus lankytojas garsių ponų literatūrinių salonų. 1801m. pasirodė jo „Atala“ ir „Natchezai“, kurie buvo entuziastingai priimti, ir jis išgarsėjo, kaip sakoma, per vieną naktį.

Tuo metu Napoleonas ruošėsi pasirašyti konkordatą su Popiežium, ir Satobrianas, pasinaudamas proga, 1802 m. paskelbė savo „Krikščionybės genijų“, Napoleonas jį paskyrė ambasados Romoje sekretorium, o paskui ministeriu Valais. Tačiau patyręs apie kunigaikščio D'Enghieno nužudymą, Satobrianas tučtuojau atsisakė. Napoleonas labai už-

pyko dėl tokio įžaidimo, tačiau jam nieko pikta nepadarė. Jis išvyko į Rytus, ir grįžo tik 1807m. Apie tą savo kelionę jis parašė gražią knygą „Iš Paryžiaus į Jeruzalę“, kuri pasirodė 1811m.

1809m. jis paskelbė „Kankinius“ — epinę poemą prozoje, kurią jis stengėsi pastatyti krikščionybės grožį prieš pagonybę. 1811m., mirus poetui Chenier, ir jo vietą Institute buvo išrinktas Satobrianas. Priėmimo proga jo pasakysima kalba buvo parodyta Napoleonui. Ji buvo tokia griežta ir priešnapoleoniška, jog rašytojas buvo laimingas, kad dėl

jos turėjo tik apleisti Paryžių. Nuo tada jis pradėjo negailestingą karą prieš Napoleoną. 1814m. rašytojas paskelbė žiaurų pamfletą prieš Napoleoną, kuris karaliui pasitarnavo daugiau nei visa kariuomenė.

Per šimto dienų Napoleono valdymą Satobrianas su karaliumi išbuvo Belgijoje. Liudvikas XVIII jį paskyrė ambasadorium Berlyne, o paskui Londone, o vėliau — užsienio reikalų ministriu. Bet pats karalius jo nemėgo, nes rašytojas dažniausiai prieštardavo jo valdžiai, nors ir buvo ištikimas monarchistas. Neteikęs pareigų, Satobrianas pasitraukė į nuoselalumą ir rašė savo atsiminimus. Paralyzuotas, jis mirė ir buvo palaidotas ant didingos uolos įlankoj, priešais savo gimtinę miestą Saint Malo. Ir dabar ten

Žaltys, obuolys, Magdalena ir Judas

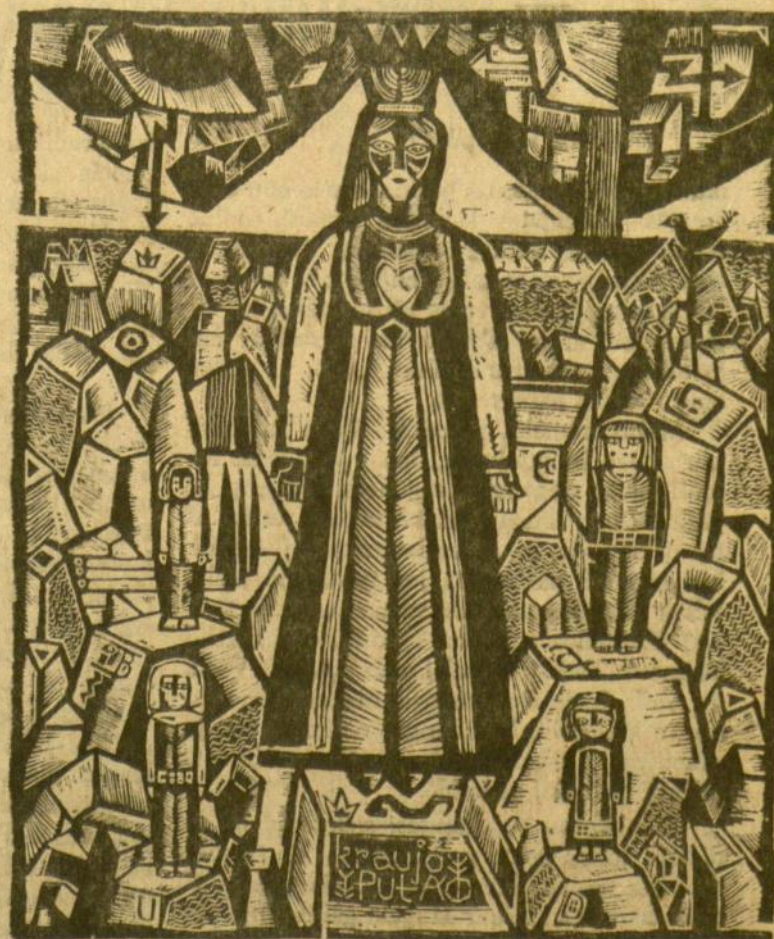
(Atkelta iš 2 psl.)

sės tragedijos svorį pajuntame, įsigilinę į Abelio - Kaino ir vėliau į Kristaus išdaviko Judo epizodus. Kaino ir Judo asmenyse iškyla niekšiškausi žmogaus velnio pavidalai, ryškiausi to žmogaus - velnio atstovai, kurių nuodėmės niekšiskume nublinksta visos ir bet kokios žmogaus - gyvulio gaivalinės, kūninio geismo nuodėmės, jei išvis tokios yra. Ne tai, kad Kainas buvo pirmasis žmogaus istorijoje žmogžudys, daro jį taip dideliu nusikaltėliu, bet tos žmogžudystės motyvacija ir jos filosofija. Jo nuodėmėje lindi visas nuodėmių legions, teisingai pasakius, visos vadinamos dvasinės (ne kūninės) nuodėmės, kurių gali nežinoti žmogus gyvulus ir kurias gerai pažįsta žmogus - velnias. Štai jos kerštas, puikybė, veidmainystė, melas, godumas, gobšumas, savi-meilė materializmas, neapykanta Dievo ir artimo, netgi brolio, spiovimas į veidą pačiam Kūrėjui, nuo Jo nusikreipimas ir išdavimas, aktyvus ateizmas — sąmoningas Dievo išsižadėjimas. Į klausimą — kur yra tavo brolis, — atsakyti — nežinau, ar aš esu jo globotojas, yra ne tik

niekšiška, bet ir velniška. Atsakyti taip po to, kai nužudei savo tikrą brolių, atsakyti melu, šaltai, kaip niekur nieko, pačiam Dievui, žinančiam tavo šlykštų nusikaltimą, reiškia prarasti paskutinį krislį žmoniškumo (nusikaltimo jausmą, gailestį) ir turėti ne tik šėtono odą, bet ir jo širdį.

Panašus reikalas su Judu iš Iskarijos. Tai velniškai tipiškąs melagis, veidmainis, prisiplakėlis. Nė minutei ir nė vienam Kristaus žodžiui jis netikėjo, ką kalbėjo apaštalas, taigi ir jam. Jo planas, užmojai ir tikslai absoliučiai kitoniški. Pinigai, nauda, valdžia, išnaudojimas, pasinaudojimas, pasipelnymas, — štai jo motyvacija ir filosofija. Šėlo iš materialistinio apmaudo, žiūrėdamas į moteriškę, pilančią brangius kvėpalus ant Kristaus kojų. Melavo kipšo melu, girdi, kiek vargšų sušėlptume už tuos kvėpalams išmetamus pinigus, kai jis godžiai tegalvojo tuos kvėpalus pavogti, parduoti ir pačiam pasipelnyti. Aiman, ne gailestis ir ne sąžinės graužimas nuvedė Judą į kartuves. Žmogus - velnias nežino, kas yra sąžinė. Pulti Jėzui po kojų ir mal-

(Nukelta į 4 psl.)

B. Zilytė

Eglė (lino raizgynys)

Visam gyvenimui

KAZYS BRADŪNAS

DOVANA

Niekas negal man uždrausti
Grįžt į tėvynę.
Nei okupanto sargybos,
Nei savieji politikai —
Nusilaužiu poezijos šaką,
Išdrožinėju lazda eilėraščių,
Ir pasileidžiu keliui...

Esu bendrautojas —
Bendradarbiauju su kulkais:
Jie man girioj suranda
Spindintį kraujo lašą.
Ir aš nešu jį tau,
Kaip rubino segtuką
Piktai, pavargusiai širdžiai...

AQUA VITAE

Sergu kliedėdamas...
Ir jokie daktarai, ir jokie vaistai
Nieką nepadeda,
Kol neateina Mickevičius —
Atsineša kažką iš Pono Tado
Ir skaito etiketę „Lietuva“.
— Paimk. Tau vieno lašo bus gana
Visam gyvenimui.

Washingtonas ir Napoleonas

Ištrauka iš „Pomirtinių atsiminimų“

F. R. CHATEAUBRIAND

Mus vargino karštis. Laivas, plokščioje ramybėje, be burių ir pėmelų apsunkintas stiebų, buvo kankinamas bangavimu. Svildamas ant denio ir supimo nukamuotas; aš norėjau išsimaudyti. Ir, nors mes neturėjome nuleistos valtės, aš iš laivo priekio šokau į jūrą. Iš pradžių visa buvo puiku ir daugelis keleivių pasekė manim. Aš plaukiau, neatsisukdamas į laivą, bet, kai pasukau galvą, pastebėjau, jog srovė jį toli nunešė. Susijaudinę jūreiviai išmetė storą virvę kitiem plaukikam. Rykliai jau buvo pasirodę netoliese laivo, ir pradėta į juos šaudyti iš šautuvų, kad anie nuntolyt. Bangavimas buvo toks didelis, kad jis neleido man greičiau sugrįžti, sekindamas mano jėgas. Turėjau budinę po saviu, o rykliai kiekvieną akimirklą galėjo nusinėti mano ranką ar koją. Laivo igulos viršininkas stengėsi nuleisti valtį į jūrą, bet pirma reikėjo įrengti skryščius, o tai reikalavo daug laiko.

Mano didelė laimei, pakilo beveik neįjuntamas vėjelis; laivas, palengva manevruodamas, prisitartinio prie manęs, ir aš galėjau nusitverti virvės galo; tačiau ir kiti mano drąsūs bendrakeleiviai sukibo į tą virvę. Kai mus pradėjo traukti ant laivo, man atsidūrus eilės gale, anie visu savo svoriu slėgė mane. Taip mes buvome ištraukti vienas paskui kitą.

O tai ilgai užtruko. Bangavimas nė kiek nenurimo, ir nuo kiekvienos vilnės, virtusios priešinga kryptim, mes panerdavom šešias ar septynias pėdas į vandenį ir būdavome pakibę ore tokiu pat aukštyje, kaip kad žuvis ant meškerės siūlo: paskutiniame panėrime aš vos neapalpau, dar viena banga ir būtų buvę su manim baigta. Mane iškėlė ant denio pusiau gyvą; jeigu aš būčiau paskendęs, tai būtų buvęs palengvinimas ir man ir kitiems.

Praėjus dviem dienom po šito įvykio, mes pamatėme žemę. Širdis pradėjo smarkiai plakti, kai kapitonas man ją parodė: Amerika! Ji vos ryškėjo viršūnėmis kelių klevų, išskylančių iš vandens. Vėliau Nilo žiočių palmės panašiu būdu man parodė Egipto pakrantes. Pilotas įlipo į mūsų laivą, ir mes iplaukėme į Chesapeake įlanką. Tą patį vakarą buvo pasiūsta valtis atvežti šviežio maisto. Aš prisijungiau prie būrio, ir netrukus atsidūrėme Amerikos žemėje.

Mes artėjome prie vienos gyvenvietės. Tuopų ir Virginijos kedrų miškas, paukščiai pašaipūnai ir kardinolai savo laikysena, savo šešėliu, savo čilbėjimu ir savo spalvomis rodė visai kitą klimatą. Namai, prie kurių mes po pusvalandžio atėjome, turėjo anglų fermos

ir kreolų pirkelės išvaizdą. Europinių karvių bandos ganėsi pievose, aptvertose pertvaromis, kuriose žaidė brūkšniuotos odos voverės. Juodieji piovē malkas, baltieji sodino tabaką. Kokių trylikos ar keturiolikos metų nepaprastai graži juodukė, kaip jauna Naktis, mum atidarė užvarą. Mes nupirkome kukurizų pyragaičių, vištų, kiaušinių, pieno ir sugrįžome į laivą, dideliais buteliais ir krepšiais nešini. Jaunai afrikietėi aš atidaviau savo nosinę: tai buvo vergė, kuri mane pasitiko laisvės krašte.

Laivas pakėlė inkarą, kad galėtų iplaukti į Baltimorės uostą. Į jį beartėjant, vandenys susiaurėja; jie buvo lygūs ir nejudą: atrodė, kad mes plaukiame tingia upė, apvedžiotą avenidom. Baltimorė man atsiskleidė lyg iš ežero dugno. Priešais miestą niūksojo medžiais apaugusi kalva, kurios papėdėje buvo pradėta kažkokia statyba. Mes prisirišome prie uosto krantinės. Aš miegojau laive ir tik iš ryto išėjau į krantą. Su savo bagažu aš nusikrausčiau į užeigą; seminaristai išsikraustė į jiems paruoštą įstaigą, iš kur jie išsišpietė po Ameriką.

1822 m. balandis - rugsėjis

Baltimorė, kaip ir visi kiti Jungtinių Valstybių miestai, nebuvo tokia didelė, kokia ji

yra dabar: gražus, katalikiškas miestelis, švarus, gyvas, kur papročiai ir visuomenė buvo labai panašūs į Europos papročius ir visuomenę. Kapitoniui aš sumokėjau už kelionę ir jam iškėliau atsiveikimo pietus. Aš pasirūpinau vietą stage-coach, kuri triskart į savaitę vykdavo į Pensylvaniją. Ketvirtą valandą ryto aš į ją įsėdau ir štai aš riedu Naujojo Pasaulio keliais.

Kelias, kuriuo mes važiuojome, greičiau nubrėžtas nei išvestas, tiesėsi gana lygia šalimi: beveik visiškai be medžių, retom sodynė, išbarstytais kaimais. Klimatas panašus į Prancūzijos, kregždės skraidė virš vandenų, kaip kad virš Koburgo kėdūrų.

Beartėdami prie Philadelphiajos, mes sutikome ūkininkus, vykusius į turgų, valdinius ir privatinius vežimus. Philadelphiaja man pasirodė besanti gražus miestas, plačiom gatvėm, apsodintom, ir taisyklinga tvarka, stačiais kampais besiteisiantiom iš šiaurės į pietus ir iš rytų į vakarus. Delawaro upė bėga lygiagrečiai laivui, kuri eina jos vakarinio krantu. Ši upė jau būtų didoka Europoje, tačiau apie ją niekas nekalba Amerikoje; jos krantai žemi ir nelabai vaizdingi. Mano kelionės metu (17-91) Philadelphiaja dar nebuvo pasiekusi Shuylkillio; plotas, besitiesias prie to intako, buvo suskirstytas sklypais, ant kurių šen ir ten buvo statomi namai:

Philadelphiajos išvaizda buvo monotoniška. Aplamai, protestantų miestams Jungtinės Valstybės trūksta didelių architektūros pastatų. Reformacija, jauna amžiumi, nieko neaukodama vaizduotei, retai kada iškėlė tuos kupulus, tas grakščias navas, tuos dvynius bokštus, kokiais katalikų tikėjimas apvainikavo Europą. Jokio paminklo Philadelphiajoje, New Yorke, Bostone neiškyla virš masės mū-

rų ir stogų: žvilgsnis nuliūsta nuo tokio lygumo.

Iš pradžių apsisotęs užėjo, aš tuoj nusisamdžiau butą viename pensione, kur gyveno San Domingo kolonistai ir prancūzų emigrantai, turėję skirtingus nuo manųjų įsitikinimus. Laisvės šalis davė prieglobstį bėgusiems nuo laisvės: niekas geriau neįrodo aukštos vertės institucijų kaip ši savanoriška tremtis absoliutinės valdžios šalininkų gryoje demokratijoje.

Žmogus, kaip ir aš, atvykęs į J.V., pilnas entuziazmo klasikos tautom, lyg koks Kotonas, visur beiškas pirmųjų romėnų griėtuomo, turėtų labai pasipiktinti, visur matydamas prabangias karietas, lengvabūdiškus pokalbius, turtų nelygę, bankų ir žaidimų nemoralumą, balių ir spektaklių triukšmą. Būdamas Philadelphiajoje, aš jaučiaus, lyg būčiau Liverpooly ar Bristolyje. Žmonių išvaizda buvo maloni: kvakerės savo pilkuose rūbuose su mažom uniforminėm skrybėlaitėm ir su savo išblykusių veidais atrodė gražios.

Tuo mano gyvenimo laikotarpiu aš labai žavėjau respublikomis, nors aš ir netikėjau, kad jos būtų įmanomos toje pasaulio būklėje, kokios buvome susilaukę. Aš supratau laisvės senovės formą; laisvė — duklė papročių gimtančioje visuomenėje; bet aš nežinojau laisvės — švietimo ir senos kultūros dukros; laisvės, kurios tikrumą įrodė reprezentacinė respublika. Tegul Dievas leidžia, kad ji būtų patvari!

Kai aš atvykau į Philadelphiają, generolas Washingtonas buvo išvykęs. Aš buvau privestas aštuonetą dienų jo laukti. Aš mačiau jį pravažiuojantį karieta, kurią traukė ketvertas smarkių arklių. Anuometiniu mano su-

(Nukelta į 4 psl.)

WASHINGTONAS IR NAPOLEONAS

(Atkelta iš 3 pusl.)

pratimu, Washingtonas būtinai turėjo būti Cincinnati. Cincinnati karietoje truputį gadino mano 296 m. Romos respublika. Ar diktatorius Washingtonas galėjo būti kitoks, nei storžėvis, savo jaučius varas aštrių gelžgaliu ir laikas savo arklą? Tačiau, kai aš nuėjau jam įteikti savo rekomendacinio laiško, aš radau seno romėno paprastumą.

Mažas namelis, panašus į kitus kaimyninius, buvo Jungtinių Valstybių prezidento rūmai: jokios sargybos, netgi nebuvo tarnų. Aš pasibeldžiau; jauna tarnaitė atidarė duris. Aš jos paklausiau, ar generolas namie. Ji atsakė, kad taip. Aš pasisakiau, jog turiu jam įteikti laišką. Tarnaitė paklausė mano pavardės, sunkiai ištarė angliškai ir kurios ji negalėjo atsiminti. Tada ji švelniai man pasakė: "Walk in, sir". Ir ji ėjo priekyje manęs vienu tu siaurų koridorių, kurie anglų namuose atstoja priemenę. Ji mane įvedė į svečių kambarį ir paprašė palaukti generolo.

Aš nebuvau sujaukęs: sielos didybė ar didelis turtas man neimponavo; aš žaviuos pirmąją, nesijausdamas jos sutriukintas; ant-rasis manyje sužadina daugiau gailėstį nei pagarbą; žmogaus veidas niekad manęs nesudrums.

Po kelių minučių ėjo generolas: aukšto ūgio, ramios ir greičiau šaltos nei taurios išvaizdos, jis panašėjo į savo graviūras. Tylėdamas, aš jam įteikiau laišką. Jis jį atplėdė, žvilgtelėjo į parašą, kurį garsiai perskaitė: "Pulkininkas Armandas!" Taip jis vadino po juo pasirašiusį markizą La Rouerį.

Mudu atsėdome. Išaiškinant jam išaiškianau savo kelionės tikslą. Jis man atskinėjo viensiemeniais žodžiais angliškai ir prancūziškai, ir manęs klausė savotiškai nuste-bęs. Aš tai pastebėjau ir gan gyvai tariu: "Bet daug lengviau atrasti šiaurės vakarų praejimą, nei sukurti tautą, kaip kad tamsta esi padaręs!" — Well, well, young man! — sušuko jis, ištisdamas ranką. Jis mane pakvietė pietų rytjaus dieną, ir mes atsisveikinome.

Aš nepraleidau progos vėl pasimatyti. Mes tebuvo penki ar šeši svečiai. Kalba sukosi apie Prancūzų revoliuciją. Generolas mum parodė Bastilijos raktą. Šitie raktai, aš jau buvau pastebėjęs, tebuvo kvaile žaislai, kurie tuo metu buvo platinami. Po trejų metų specialistai šaltkalviai būtų galėję J.V. prezidentui atsiųsti skląstį kalėjimo, kuriame buvo uždarytas valdovas, suteikęs laisvę Prancūzijai ir Amerikai. Jeigu Washingtonas būtų matęs Paryžiaus upeliuose Bastilijos nugalėtojus, jis būtų mažiau gerbęs savo relikviją. Revoliucijos rimtumai ir jėga neišsivystė iš tų kruvinių orgijų.

Aš atsisveikinau su šeiminingu dešimta valandą vakaro ir niekad daugiau jo nebemačiau. Kita rytą jis išvyko, o aš tęsiau savo kelionę. Toks buvo mano susitikimas su tuo kariu-piliečiu, pasaulio išlaisvintoju. Washingtonas nužengė į kapą pirma nei truputis garso prilipo prie mano žingsnių; aš praėjau pro jį kaip mažiausiai žinoma būtybė. Jis buvo visoje savo garbėje, o aš visoje savo tamsumoje; mano vardas greičiausiai nė vieną dieną neįšliko jo atmintyje. Vės dėlto aš esu laimingas, kad jo žvilgsniai buvo nukreipti į mane. Jais aš šildžiaus per likusį savo gyvenimą: didelio žmogaus žvilgsniuose glūdi stiprybė.

Napoleono ir Washingtono palyginimas

Napoleonas tik ką mirė. Kadangi aš neseniai esu bėdėjęs į Washingtono duris, palyginimas Jungtinių Valstybių kūrėjo su Prancūzijos imperatorium man savaime peršasi, juo labiau, kad tuo metu, kai aš rašau šias eilutes, Washingtono irgi jau nebėra. Ercilla, bedainuodamas ir bekariaudamas Čilėje, savo kelionės viduryje sustoja papasakoti apie Didonės mirtį; aš gi, sustojau savo kelionės po Pensylvaniją pradžioje palyginti Washintoną su Napoleonu. Aš būčiau galėjęs tuo užsiminti mano susitikimo su Napoleonu metu, bet jeigu aš būčiau nužengęs į kapą, dar prieš priėdamas savo aprašymuose prie 1814 metų, nieko nebūtų žinoma, ką aš turu pasakyti apie abudu Apvaizdos pasiuntinius.

Washingtonas nepriklauso, kaip Napoleonas, tai rasei, kuri pralenkia žmogaus ūgį. Nieko nepaprasto nematyti jo asmenyje; jis nestovi didelėje scenoje; jis nesigrumia su savo laikų gabiausiais valdais ir galingiausiais valdovais; jis nelaksto iš Memphio į Vieną, iš Cadixo į Maskvą. Jis ginasi su saują piliečių visiškai nežinomoje žemėje, naminių židinių siauram rate. Jis nepradeda kautynių, atnaujinančių Aleksandro Didžiojo ir Juliaus Cezario laimėjimus; jis negriauna sostų, kad jų skeveldrom apdovanotų kitus, jis neliepia pasakoti karaliams, kad jie ji verčia per ilgai laukti.

Kažkokia tyla gaubia Washingtono veiksmus; jis juda iš lėto; pasakytum, kad jis jaučia ateities laisvės našta, ir kad jis bijo ją su-

kompromituoti. Tas naujos rūšies didvyris neneša savo paties likimo, jis neša savojo krašto. Jis neleidžia sau lošti tuo, kas jam nepriklauso; tačiau iš to gilaus kuklumo kokia ištryksta šviesa! Ieškokite miškų, kur žibėjo Washingtono kardas: ką jūs ten rasite? Kapus? Ne. Pasauli! Savo kautynių lauke Washingtonas laimikiu paliko Jungtines Valtybes.

Napoleonas neturi jokio ano rimto amerikiečio bruožo: jis triukšmingai kovoja senoje žemėje; jis tesirūpina sukurti tik savo garsą; jis tesaugo tik savo paties likimą. Atrodo, kad jis žino, jog jo misija bus trumpa, kad srautas, besileidžias iš aukštumų, greit išsitašys; jis skuba pasidžiaugti ir išnaudoti savo garbę, lyg prabėgančią jaunystę. Homero dievų pavyzdžiu, jis nori ketveriomis pasiekti pasaulio kraštą. Jis pasirodo visose pakrantėse; paskubom jis įrašo savo vardą į visų tautų metraščius; jis svaudo karališkus vainikus savo šeimos nariams ir savo kariams; jis skuba savo paminkluose, savo įstatymuose, savo laimėjimuose. Palinkęs virš pasaulio, viena ranka jis nuverčia karalius, kita jis nukerta milžiną revoliucionierių; tačiau sutriukškęs anarchija, jis užmaugia laisvę ir baigia, praradamas savąją paskutiniame savo kautynių laukę.

Kiekvienas atlyginamas pagal savo darbus: Washingtonas tautą iškelia į nepriklausomybę; pareigūnas, išėjęs poilsio, jis užmiega po savo stogu, visiems jo tautiečiams ji apgailinti ir tautoms besizavint.

Napoleonas ne vienai tautai atima nepriklausomybę. Praradęs reikšmę imperatorius, jis nubloškiamas į tremtį, o išsigandęs žemynas netiki, kad jis yra pakankamai apsaugotas nuo kalinamo okeano saloje. Jis miršta: ši naujiena paskelbiama prie rūmų durų, priešais kurias užkariautojas skelbdino tiek laidotuvių. Žinia nesustabdo ir nenustebina praeivio: argi dėl jo piliečiai turėjo verkėti?

Washingtono respublika išliko, o Napoleono imperija sunaikinta. Washingtonas ir Napoleonas iškilo iš liaudies: abudu gimė iš laisvės, pirmasis buvo jai ištikimas, o antrasis ją išdavė.

Washingtonas buvo savo laiko nuomonų, reikalų, idėjų ir šviesos atstovas, jis rėmė, užuot kovojęs, dvasinį judėjimą, jis norėjo to, ko turėjo norėti, paties uždavinio, kuriam buvo pašauktas. Iš čia jo darbo nuoseklumas ir amžinumas. Tai vyras, kuris mažai smogė, nes jis buvo tikroje proporcijoje, suliejo savo gyvenimą su savo krašto gyvenimu: jo garbė yra kultūros paveldėjimas; jo garsas, iškilęs kaip viena tų viešų šventovių, kur teka vaisingas ir neišsemiamas šaltinis.

Napoleonas taip pat galėjo praturtinti bendras valdas: jis valdė inteligentiškiausią, narsiausią, puikiausią pasaulio tautą. Kokią nūdien jis užimtą vietą, jeigu jis būtų prijungęs kilnumą prie savo didvyriškumo, jeigu būtų jame tilpę Washingtonas ir Napoleonas kartu, jis būtų tada igailes laisvę būti jo garbės pasauline paveldėtoja. Bet tas milžinas savo likimo neįjungė su savo bendralaikio likimu. Jo genijus priklausė naujiems laikams, o jo ambicija buvo iš senų dienų. Jis nepastebėjo, kad jo gyvenimo stebuklas praško diademos vertę, ir kad tas gotiškas pagražas jam nederėjo. Kartais jis verždavos į ateitį, kartais pasitraukdavo į praeitį, ir pagal tai, kaip jis kilo ar sekė laiko bėgi, savo nuostabią jėgą jis patraukdavo ar atstumdavo bangas. Žponės jo akyse tebuvo jo galios priemonė; jokia simpatija nesusidarė tarp jų laimės ir jo. Jis pažadėjo juos išlaisvinti, o iš tikrųjų juos paverė; jis izoliavosi nuo jų, jie nusiuko nuo jo. Egipto faraonai statydinai savo gedulingus paminklus ne tarp žydinčių laukų, bet tarp skurdžių smiltynų. Šitie milžiniški kapai kilo kaip amžinybė vienuoje. Napoleonas, juos sekdamas, pasistatė ir savo garbės paminklą.

Išvertė P. Gaučys

Girodēt Chateaubriand veikalo "Atala" iliustracija: indėnas šaktas ir atsiskyrėlis laidoja Atalą.

Paulius Augius

Malda (medžio ratžymys)

ŽALTYS, OBUOLYS, MAGDALENA IR JUDAS

(Atkelta iš 3 pusl.)

dauti atleidimo, Judui niekad ir ne iš tolo galvoti neateitų tokia "kvaila ir nerimta" mintis. Nesig, kas jam Kristus, tegu sau ir karaliu vadinamas?! Judo akimis — išprotėjęs valkata, visų stumdomas, spaudomas ir niekinamas, kuris veržiasi į Kryžių, kad būtų ant jo prikaltas. Ar gali turėti kokių nors rimtų reikalų su tokia pakvailėliu toks gudrus vyras, kaip Judas iš Iskarijos, ligšiol taip sėkmingai maskavęsis 12-kos apaštalo tarpe ir išnaudojęs jų naivumą.

Trys žmonių grupės

Pateikdamas 4 klausimus kun. Bagdanavičiui išsiskiria maždaug savo poziciją 3-čiu ir 4-tu klausimu anksčiau kalbėdamas apie krikšč. racionalizmą. Šiame eilutėmis tęsiau diskusiją pirmuoju ir antruoju klausimais.

Magdalenos ir Judo nuodėmių sugretinime ieškau to paties, ko ieškojau viršuje diskutuotoje formulėje: A. Žmogus — angelas, B. Žmogus — gyvulys ir C. Žmogus — velnias. Pagal šią formulę Magdalena aiškiai priklauso grupei B, jos nuodėmės — venalinės; ir Judas — grupei C, jo nuodėmės — mortalinės.

Iš grupės B yra du keliai: — žemyn į C arba aukštyn į A, kuriuo Magdalena ir nuėjo. O iš grupės C beveik visuomet tėra tik vienas kelias — žemyn į pragarą, kuriuo Judas ir nuėjo, pats nuėjo. Kiekviena išdavystė baudžiama aukščiausiu bausmė. Kitokio pasirinkimo Judas neturėjo, kaip neturėjo ir Kainas.

Turgaus aikštėn atvestą Mariją iš Magdalos minia norėjo akmenimis užmušti už paleistuvavimą. Palaukite, pakelės ranką, Kristus sulaukė minią: Kas be nuodėmės, tegu pirmas meta akmenį. Tokio neatsirado. Susigėdusi minia išsiskirstė. Kristus braizė smėlį gal būt vardus tų, kurie su Magdalos gražuole nusidėjo, ir liepė jai keltis, eiti ir daugiau nenusidėti. Visiems

gerai žinoma šventraščio istorija. O tačiau, ašman, ne tos istorijos mintis kaip reikiant suprata, nei jos teikiama pamoka išmoka. Pastoracinėje praktikoje daugelis kunigų nedaro jokio skirtumo tarp žmogaus - gyvulio ir žmogaus - velnio, tarp kūninės - venalinės ir tarp dvasinės - mortalinės nuodėmių, tarp Magdalenos ir Judo. Visi be skirtumo pragaran varomi. O jei toji distinkcija nesuprantama, tai reikia skubiai lopyti skyles tų teologų nuodėmių doktrinos, kurios perteikiamos kunigų seminarijose. Koktu yra klausyti pamokslininko, šviesatančio pragaro ugnis į minią, kurioje nėra nė vieno potencialaus kandidato į pragarą. Pragarininkai tokių ir bet kokių pamokslų paprastai klaustytis neateina.

Pozityvinė vilties pastoracija yra sėkmingesnė už negatyvinę neviltes ir pesimizmo filosofiją pastoracijoj. Hipokrizija ir diskriminacija neturi čion ateiti jokiais keliais. Nė Paulius su Augustinu neturi privilegijos jom duris atidaryti. Vyras — galva, o moteris — kūnas, tos galvos valdomas — nėra jokia teologinė tiesa, kurią turėtume nekritiškai priimti vien dėl to, kad ji paties apaštalo Pauliaus siūloma. Pasitrauk į šalį, moterie, tu vampyras, tu tik vyro gundytoja! — tai kvitescenija augstinės koncepcijos. Nei šis, nei tas, — tegu sau ir didžiojo Hiponos vyskupo mintis. Tai dar blogiau, nes abu šie didieji turėjo ir tebeturi katalikų teologijai didžiulę įtaką, nors abi tėsės nei logiška, nei istoriškai neturi pagrindimo.

Siktingų lyčių skirtinga dorovė

Magdalenos turgaus aikštėse vis dar bandomos užmušinėti, nors ir ne akmenimis. Moterys vis dar neišvedamos iš šonkaulio doktrinos liūny, kai tuo tarpu vyrams hipokrizijos šešėliai beveik nekrinta. Abraomui pagimdė sūnų ne tik jo žmona Sara, bet ir jos tarnaitė Agar, tą

patį padarė Jokūbai ne tik jo žmonos Rachilės sesuo Lia, bet ir jos tarnaitė. Dovydas su Urias žmona Betsabe turėjo vaikų ir jos vyrą "užmušdino"; Judas turėjo žmoną ir konkubinių ir kartu buvo tėvas savo marčios Tamaros dvynukų, iš kurių Phares minimas ir Mato evangelijos genealogijoje; iš moabitų kilusi Ruth įsibrovė į žydų katalikų giminybę ir, kaip Dovydo prosenelio meilužė, pasidarė ir paties Dovydo prosenelė etc., etc. Visos šios moterys minimos Sen. Testamento knygoje be respektų, kai kurios net lengvo elgesio moterim ir net prostitutėm vadinamos, kai tuo tarpu tų moterų "gundytojai - kazanovai" (Abraomas, Jokūbas, Judas, Dovydas) spindi garbės aureolėje ir jų reputacijai nenukrinta nė mažiausio priekaišto šešėlis. Ar tai ne hipokrizija šonkaulio doktrinos įtakoje?!

Iskylus gražią Tobijaus ir Sarios meilę, romantiškai sentimentalią Sulamitos ir porą kitų istorijų, sen. Testamente labai apstu epizodų, kurie gausiai liudija žmogų - gyvulį prarastoj rojau išdavę. Tie epizodai, iš kitos pusės, atskleidžia ir vieną labai gerą dalyką: žmogus, jeigu jis tik siekia Dievo, palyginti nesunkiai ir dažniausiai pakyla aukštyn iš žmogaus - gyvulio į žmogaus - angelo būseną ir labai retai nukrinta į žmogaus - velnio būseną. Magdalenos konversijos keliu nuėjo ir viršuje minimi keturi biblijiniai herojai, kai apie likimą jų "beatricių" istorija, kaip paprastai, tyli.

"Jai atleista dėl to, kad ji daug mylėjo" — pasakė Kristus apie Magdalėną. Kaip šitai supaprasti? Juk ji buvo gražus, jaunas ir vyrus viliojantis moteriškas gyvuliukas. Animališka buvo ir jos meilė. Taigi nuodėminga meile ji mylėjo, ir vis dėlto jai atleista. Nesibarė Kristus nė ant Samarietės prie Jokūbo šulinio, o tik švelniai ją teispėjo: "Tu gyveni su penktu vyru, o

ir šis nėra tavo tikras vyras".

Vienoj katalikų parapijoj Kalifornijoje prieš pustuzinį metų klebonavo prelatas J. D. Conway. Jo parapijai priklausė ir vedybų bei šeimų patarėjas dr. Joseph W. Bird su žmona Lois ir devyniais vaikais, 3 berniukai ir 6 mergaitės. Visa šeima reguliariai lankė bažnyčią ir visi vienuolika "žasele" dažnai ėjo sakramentų. Prelatas negalėjo atsi-gėrėti šia nepaprasta šeima. Nuostabi darna, harmonija ir meilė tėvų vaikams, vaikų tėvams, visų visiems. Beveik kažkas ne iš šio pasaulio. Vaikai kaip angelukai, šypsena, meilė ir laimė — jokio debesėlio.

Pagaliau klebonas ryžosi pats pasiteirauti, paklausti: "Iš kur tai plaukia, kur yra jūsų šeimos laimės paslaptis?" "Labai mylimės ir meldžiamės, visi už visus, vienas už kitą", atsakė paklaustieji. "Ir kiti taip daro", nesi-tenkino prelatas. "Reiktų papasakoti visą mudviejų meilės istoriją be išbraukimų, atidengti visas šeimos paslaptis, atidaryti visų miegamųjų duris, matyti meilę akcijoje, kaip ji auga, vaikams gimsta, inspiuoja ir tarpsta maldoje ir harmonijoje. Jūs dvasininkai - celibatininkai to niekad nesuprasite, o ir drąsos jums nepakaks į šių dalykų užkulisius pažvelgti", kalbėjo dr. Bird.

Dvejiems metams po šio pasikalbėjimo praėjus, atsirado knyga (The Freedom of Sexual Love, by Joe & Lois Bird, 1967, Doubleday, New York), kuriai įvadą parašė tas pats msgr. J. D. Conway, Bažnyčios aprobatą (Nihil Obstat Imprimatur) davė Nem Yorko arkiv. Kardinolas Cooke ir kuriai dar prieš dešimt metų būtų prisegta neabejotina etiketė — pornografija.

Prarastas meilės primatas dorovėje

Štai viena kita mintis iš pre-lato Conway įžangos tai knygai.

Kažkur, pirmuose krikščionybės amžiuose, tarpasmeninė žmogškoji meilė ir jos sakramentalinė vertė buvo kažkaip prarasta. Jos pėdsakų neberandame Nicėjoj, Efeze, nei Chalkedone. Atsiskyrėliai išėina į kalnus, vienuoliai atsiskiria nuo pasaulio, nebuvo mados krikščionims kalbėti apie meilę ir vedybas. Nuo 5-tojo šimtmečio iki 15-tojo ir beveik iki šios dienos dominuoja šv. Augustino doktrina, griežta ir pasauliui nepalanki. Vyro - moters meilėje daug gašlumo ir geismo, dėl to ji nuodėminga ištiesai. Tik vaikai, ištikimybė ir pats moterystės sakramentas tėra gera. Matrimonium consumatum niekad nėra be nuodėmės. Susilaikymas aukštesnė vertė kaip vaikų gimdymas, einas per nuodėmę.

Benediktinai skelbė šią doktriną be rezervų ir su visom sankcijom, ypač po popiežiaus šv. Grigaliaus Didžiojo (pats buvo benediktinas) patvirtinimo ir paskatinimo. Šis dar pridėjo, kad kiekvienas (!) žmonos - vyro lytinis aktas turi būti nuodėmklausiu išpažintas ir jo atleistas.

Susvėlnėjimo nerandame dar nė šv. Tomo Akviniečio doktrinoje, kuriam lytinė meilė aptemdo protą, dėl to ji nuodėminga. Labai aišku, kad tokių autorių, kaip Augustino, Grigaliaus Didžiojo ir Tomo Akviniečio įtaka buvo labai plati ir labai gili ir teologijos teorijai, ir katalikų pastoracinei praktikai.

Toji įtaka labai ryški ir plati dar ir šiandien, nors toji samprata taip jau nekritiška logiškai ir dužli istoriškai.

Vedybinio gyvenimo pašventimas

17-tojo amžiaus jansenizmas, 18-tojo puritanizmas ir 19-to amžiaus vadinama viktoriūnė moralė yra šių doktrinų vaisius. Beveik visuotiniai, iki paskutinių laikų, Bažnyčia į vedybas ir žmogiškai animalinę meilę žiū-

(Nukelta į 5 pusl.)

JUOZAS MILTINIS IR JO TEATRAS

AL. GIMANTAS

Besidomintiems lietuviškojo teatro raida tėvynėje ir bandant ją sekti sovietinamos Lietuvos spaudos puslapiuose ar pasikliauti retesnių atvykėlių iš ten ar nuvykėlių į ten nuomone, neatsiejamai rišasi Juozo Miltinio ir Panevėžio teatro vardas. Ar tai tiesa, ar ne, bet plačiai kalbama, kad net ir naujieji to miesto teatro rūmai statyti ne kam kitam, bet pačiam J. Miltiniui ir jo vadovaujamai grupei.

Garsėjantis Panevėžio teatras — Ir Vilnius, ir Kaunas juk turi savo teatrus, seniai išdirbtas tradicijas ir savąją mokyklą, kurioje turi progą reikštis ir dirbti eilė jaunėsiosios kartos teatro — kūrėjų. Bet „provincinis“ Panevėžio teatras, atrodo, kiekvieną atvejų išlaiko savąjį prestižą ir teatrinės garbės aureolę. Todėl ir nenuostabu, kad visa eilė lietuviškosios dramos aktorių, lietuviškojo filmo artistų atėjo ir išėjo (ar dar ir dabar priklauso) per J. Miltinio vadovaujamą Panevėžio teatrą. Juo, pasirodo, domisi ne vien tik Lietuvos gyventojai, kurie atvyksta net iš tolimesnių vietų į spektaklius, bet ir iš Latvijos, Gudijos, Žmonės nepabūgta kelionės nepatogumų autobusais ar traukiniais ir vyksta Panevėžin: Juozo Miltinio ir jo kolektyvo vardas labai jau magiškas ir patrauklus.

Teatrologo Vasiljevo žodis

Pereitų metų „Pravdoje“ (nr. 238) žinomas teatrologas I. Vasiljevas išspausdino straipsnį „Nerami menininko širdis“, kuriame labai šiltai kalba apie Panevėžio teatrą ir J. Miltinio kūrybą. Anot Vasiljevo, Panevėžio teatras itin didelio dėmesio susilaukė su kino aktoriumi Donato Banionio populiarumu, kartu pabrėžiant, kad ir filminėje erandą iš Panevėžio teatro atėjo V. Blėdis, S. Barkauskas, A. Mačiulis, E. Šulgaitė, S. Kosmauskas, G. Karka, K. Vitkus, S. Petronaitis, kurie juk ir sudaro Pa-

nevėžio teatro kolektyvo branduolį.

Toliau tas kritikas primena, kad jau pirmasis skoningo interjero išpūdis (čia eksponuojami dailės darbai) iškart įveda meno pasaulin. I. Vasiljevas kalba apie spektaklius „Pakelta velėna“, „Pražiūtingas apsvaigimas“, „Lauke, už durų“, pažymėdamas, kad Miltiniui vieno daly pablūsta visi žanrai — ir socialinės Vienuolio dramos tautinis charakteringumas, ir kasdieniška Čechovo „Ivanovo“ povandeninė tēkmė, ir žaižaruojantis gališkas Bomarshe komedijos humoras ir Diurenmato tragiško farso ironija.

Miltinis pamėgęs tragedijas

Minėto kritiko nuomone, mėgiamiausias J. Miltinio žanras tragedija, į kurią jis žiūri, kaip į žanrą, leidžiantį mobilizuoti dvasines žiūrovo jėgas. Miltinis, esą, duoda galimybę kiekvienam aktoriui išsakyti savo vaidmens tiesą, principiniai atsisakant „vaidybos“. Ir iš tų elementų susidūrimo tarsi atsitiktinai gimsta spektaklio mintis. Minėtas teatrologas pabrėžia J. Miltinio spektaklių ritmingumą, atspindintį tikrovės ritmą. Straipsnis baigiamas žodžiais apie nerimąstingą menininko širdį, kuri ji veda, teikia jėgų, kūrybinių impulsų ir minties aiškumo.

Prieš kiek laiko čia teko matyti lietuvišką kino filmą „Adomas nori būti žmogumi“. Išnyko iš atminties visa eilė to filmo detalių ir aktorių vardai, bet ir šiandien vaizduoję toks gyvas ir tikras Nemuno baržos, stovinčios Kauno žiemos uoste, kapitonas, sukurtas Juozo Miltinio. Tai antraeilis vaidmuo, bet dar kartą nuostabią patvirtinę teatinę tiesą, kad nėra mažų rulių, tegali būti tik maži aktoriai. Miltinio kapitonas ir per metų eilę išliko nemirštantis ir didelis.

Žaltys, obuolys, Magdalena ir Judas

(Atkelta iš 4 pusl.)

rėjo kaip į kliūtį, netgi priešą šventumui. Ji net neturėjo specialių Sv. Mišų tekstų šventoms žmonoms, kokių turėjo šventoms mergelėms ir našlėms. Vedusiųjų šventųjų sarašuose buvo labai mažai, vienas kitas, tik vėliau Skotijos karalienė Sv. Margarita (†1093) vargu iš viso būtų pripažinta šventąja, jei vos keliomis dienomis prieš jos mirtį nebūtų žuvęs kare jos vyras karalius Malcolm III, ir tuo būdu palengvinęs jai patekti į šventųjų našlių sarašus.

„Utopia“ autorius ir Britanijos kancleris Sv. Tomas More (1478—1535) turėjo laukti net lygiai 400 metų, kol buvo kanonizuotas. Ir tik dėl to, kad buvo vedęs ir buvo 7 vaikų tėvas. Vos atsivėlęta net į tai, kad jis savo šventumą paliudija herojiško kankinio krauju Londono bokšte.

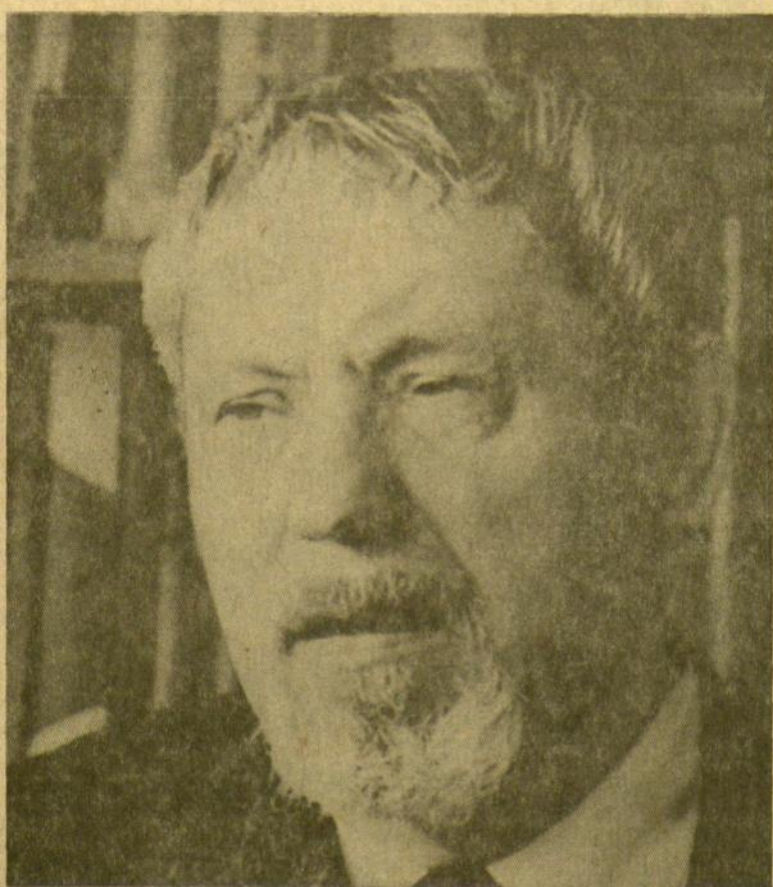
Jau 572 metai, kai lenkai meta pinigų į Jadvygos Jogailienės antkapį Vavelio katedroje Krokuvoje, jos kanonizacijai finansuoti. Ir veltui, nes 27 metų Jadvyga mirė gimdydama karū su naujagimi Lietuvos — Lenkijos princese 1399 metais.

Pagalvau italų redemptoristų įkūrėjas ir Bažnyčios Daktaras Sv. Alfonsas Liguori (1696—1787) jaužė storą daugelio šimt mečių ledą. Giliai išstudijavęs šventraštį ir žmogaus prigimtį, Liguori rado, kad žmogaus ani-

maliskumas jokių būdu nėra ir negali būti kliūtis į šventumą. Netgi priešingai, moterystė ir vaikų gimdymas labai dažnai yra dvasinio tobulumo skatintojai, skatinančių šiuoli į šventumą (be mažiausios abejonės taip! — G. V.).

Tik didžiulis Bažnyčios Daktaras Sv. Alfonso Liguori autoritetas įgalino pagaliau Bažnyčiai (plg. Vatikano II koncilijos nutarimus) atidengti nelemą klaidą Sv. Augustino doktrinoje ir ją atitaisyti, nors tai ir užtruko daug šimtų metų.

Oficialioji Bažnyčia dar ilgai ir po Sv. Alfonso mirties nesirūpė galutinai apsispręsti, kurį iš dviejų Bažnyčios daktarų pasiekti? Tik pasauliečio Muencheno univ. filosofijos prof. Hildebrando ir kunigo teologijos prof. Doms'o įtakoje 1925—30 metų laikotarpyje, Bažnyčia pagaliau ryžosi pirmą kartą (sic!) išklaisyti ir vedusiųjų pasauliečių katalikų patarimų nuomonės ir pagal ją apsispręsti. Kokla ironija! — reikėjo net 19-ikos šimtų metų, kol seni benediktinų ar dominikonų vienuoliai pagaliau įsitikino, kad jie vis dėlto nėra autoritetai, nei ekspertai vaikų gimdymo ir moterystės klausimais. Jie, kaip ir Augustinas, niekad nesuprato vyro — žmonos vienašališkumo idėjos, apie kurią taip aiškiai kalbėjo Kristus (plg. Mato 19,6).

Juozas Miltinis, Panevėžio dramos teatro režisierius

DAUGIAU KAIP PUSĖ ŠIMTMEČIO MUZIKINĖS VEIKLOS

Rengiamas muziko J. Byansko pagerbimas

Jonas Byanskas yra atidavęs didelę duoklę JAV lietuvių viešajam kultūriniam gyvenimui. Jo vardas yra neatskiriama susijęs ypač su Chicago bei jos apylinkių lietuvių muzikiniu gyvenimu, kuriame jis, kaip akompaniatorius ir chorų dirigentas, reikšėsi daugiau kaip pusę šimtmečio.

J. Byanskas, nors yra mechanikos inžinierius, šią profesiją įsigijęs Illinojaus Technologijos institute (1916 m.) ir iš jos pragyvenęs, bet turėdamas palinkimą muzikai, baigė taipgi Chicago muzikos mokyklą (1912 m.)

„Birutės“ parengimus anuomet plačiai parėmė visuomenė bei įvairūs profesionalai. Choro parengimus gausiai lankė Amerikos lietuviai, kuriems Byansko vadovaujams choras, chorui pasiaukojantys nariai bei solistai visiems lietuviams suteikė daug pasigėrėjimo, džiaugsmo ir smagių valandų, palaikė visuomenėje lietuviškosios veiklos nuotaiką. Ne vienas ir žymesnis solistas yra išėjęs iš „Birutės“ choro dainininkų tarpo pvz. Lietuvos operos solistė M. Rakauskaitė ir kt.).

Muzikas Jonas Byanskas

ir jau nuo mažų dienų reikšėsi lietuvių muzikinėje veikloje.

Didžiausią savo triušo dalį J. Byanskas yra atidavęs „Birutės“ chorui, kurio dirigentu jis buvo prieš 40 m. (1933m.) ir ilgiau negu kiti dirigentai jam vadovavo. Jo vedamas „Birutės“ choras yra surengęs daug koncertų ir pastatęs eilę operėlių, kaip M. Petrausko „Eglė, žalčių karalienė“, S. Šimkaus „Čigonai“, M. Petrausko „Šienapiūtė“, Paulausko „Malūnininkas ir kaminkrė“.

Baigiant, dar trumpa pastabėlė apie žaltį, kurį senovės lietuviai taip mėgo, vaikų su juo pieng iš vieno bliūdo srėbė, kuris, naminių gyvulių — ropuolių prisijaukęs, asloje ropinėjo. Kodėl šventraščio lietuvių kalbon vertėjai biblijinį serpentą sutapatino su nenuodingu lietuvišku žalčiu — man tikrai neaišku. Jei jau velnias siuntė gyvatę Ievali — Adomui gundyti, tai ji turėjo būti mažiau nuodinga gyvatė. Nuodingumas — klatingumas — velniškumas rikiuojasi aplink viens kitą, ir prie ko čia nenuodingas žaltys gundytojo rolėje, velnio tarnijoje.

Aš prašau reabilituoti žaltį.

„Sveikam ligos neįkalbės“, F. Leharo „Grafas Liuksemburgas“, D. Andriulio „Viengungiai“, Rhys - Herberto „Silvija“ ir kt. „Birutės“ choro pastatymams J. Byanskui talkininkavo nemaža žmonių; iš režisierių pirmiausia pažymėtini Kl. Jurgelionis ir Genovaitė Giedraitienė.

„Birutės“ parengimus anuomet plačiai parėmė visuomenė bei įvairūs profesionalai. Choro parengimus gausiai lankė Amerikos lietuviai, kuriems Byansko vadovaujams choras, chorui pasiaukojantys nariai bei solistai visiems lietuviams suteikė daug pasigėrėjimo, džiaugsmo ir smagių valandų, palaikė visuomenėje lietuviškosios veiklos nuotaiką. Ne vienas ir žymesnis solistas yra išėjęs iš „Birutės“ choro dainininkų tarpo pvz. Lietuvos operos solistė M. Rakauskaitė ir kt.).

Nuo 1960 m. J. Byanskas yra savo talką prisidėjęs ir prie Vyčių choro, jam akompanuodamas bei padėdamas chorui pasirošti koncertines programas.

J. Byanskas visą laiką reikšėsi ir kaip akompaniatorius įvairiose parengimuose, akompanuodamas solistams vokalistams, instrumentalistams ir chorams. Pianisto darbą jis pradėjo būdamas 12-13 metų amžiaus, kai su savo serimi Marijona (būsimąja Mikolaitiene) skambino duetus lietuvių dūdų orkestru, vardu „Lietuva“, parengime Chicagoje. Apie 1907 - 08 m. Jono tėvas, kuris tada buvo Simano Daukanto draugijos pirmininkas, kartą parsivedė Miką Petrauską pas save į namus, ir čia Petrauskas, išgirdęs Jono skambinimą, padėjo ranką ant jo pečių ir pasakė: „Na, tu būsi mano akompaniatorius“.

Nuo to laiko Jonas uoliai bendradarbiavo ne tik su Petrausku, bet akompanavo ir daugeliui kitų solistų.

Apie 1914 - 15 m. J. Byanskas pradėjo reikštis ir kaip profesionalus muzikas, pasirodydamas su savo orkestriniais vienetais įvairiuose tiek lietuvių, tiek ir ne-lietuvių parengimuose.

J. Byanskas yra reikšėsi ir kompozicijos srityje. Jis yra sukomponavęs lietuviškų ir angliskų dainų (be kitų, ir „Kaimo prisiminimus“).

J. Byanskas yra daug triušo, pasiaukojimo ir širdies idėjas į muzikinę veiklą ypač Chicago lietuvių tarpe. Byansko draugai, bendradarbiai ir jo parengimų lankytojai, žinoma, ir visi kiti turės progos šį nusipelnusį veikė-

GIMSTA NAUJA LITERATūra SOVIETŲ SAJUNGOJE

Neseniai Paryžiuje pasirodė nauja knyga „Litterature russe clandestine“ — antologija, sudėtinis veikalas. Autoriai yra devyni rusų rašytojai, kurių darbai įvairiais keliais ir būdais pasiekė Vakarus. Knygai įvadą parašė A. M. Jean — Francois Revel, kur paduodamas toksai anekdotas, cirkuliuojąs Maskvoje.

Vienas maskviškas aplanko savo draugus ir randa šeimos motiną, rašomąją mašinėlę perrašinėjančią L. Tolstojaus „Anna Karenina“.

— Kam šis darbas? — klausia svečias. — Juk „Anna Karenina“ galima rasti visuose knygynuose. Ir tai net daugelio laidų.

— Bet ką daryti, — atsako motina, — jei jaunimas neskaito to, kas atspausdinta. Kad paskaitytų „Anna Karenina“, reikia, kad knyga būtų mašinraštyje.

Anekdotas nėra naujas. Jis įvairiomis atmainomis jau seniai cirkuliuoja Sovietų Sąjungoje. Bet jo mintis yra ta, kad slaptoji literatūra Sov. Sąjungoje vilioja jaunąją kartą. Ir tokia literatūra yra labai grobštoma. Be didelio jaunimo susidomėjimo nebūtų Sov. Sąjungoje išaugęs ne vadinamas „Samizdat“ (pačią leidžiamą) sąjūdis.

Be tasgi jaunimą taip vilioja, traukia? Ar vien tai, kad leidiniai yra slapti? Jei atsakytume į šį klausimą teigiamai, tai reikals būtų labai suprastintas, ką patvirtintų ir aukščiau minėtas anekdotas, juoba, kad kaip Revel pabrėžia, jo aptariamieji darbai atrodo politiškai visiškai nekalti. Revel pastebi, kad kaip tik tas politinis nekalturnas rodas, jog dabartinė sovietų cenzūra esanti daug griežtesnė už caristinę.

XIX amžiaus rusų rašytojai, sako Revel, — neturėjo vargo su cenzoriais, jei jie tiesiogiai paliesdavo valdžią ir ją atvirai kritikuodavo. Iš jų nebuvo reikalaujama, kad neliestų kitų temų, o vien tik garbintų caro režimą. Gi šiandien nusikalstamas darbas prasideda tada, kai intelektualas pradeda domėtis kitais dalykais,

kurie nėra numatyti oficialios propagandos plane“.

Čia autorius (Revel) iš dalies perdeda. XIX a. rusų cenzūros istorija rodo, kad dažnai rašytojai visai akiai būdavo už niekus apkaltnami ir baudžiami. Dėl to M. Jean — Francois Revel, kur satyrikas Soltykov — Šcedrin sukūrė likiminę formulę: „Prais? Neprais?“ O ir sovietinė cenzūra paskutiniu metu leido vienam antram rašytojui nutolti nuo grubios propagandos temų. Slapstosios literatūros klausimo branduolys yra visai kitas: jaunimas kaip tik kratosi valdiškos propagandos ir nori pasinaudoti slapta literatūra kaip priemone ne tik politiniame — socialiniame sektoriuje, bet ypač intelektualiniame — dvasiniame, griebiantis įvairių priemonių rasti tai, ką jie jaučia, bet negali išreikšti.

Kai Revel rašo, jog jo aptariamieji darbai esą politinė prasmė nekalti, tai galima labai suabejoti. Nekaltais reikėtų pavadinti tik kai kuriuos darbus, bet ne visus. Tikriausiai negalima pavadinti „nekaltais“ dviejų Solženyčino darbų: „Dešinioji ranka“ ir „Velykų procesija“, o dar mažiau ilgo 120 puslapių (iš 350) darbo „Viktoria Vielskij apreiškimai“. tai vienas iš svarbiausių to rinkinio darbų, kuris buvo labai plačiai „Samizdato“ paskleistas Sov. Sąjungoje. Gal būt, buvo redaktorių klaida ir kitą medžiagą paskelbti Vielskij vardu (tikriausiai slapvaidė), kur su gilia artistine analize duodamas gyvas vaizdas rusų visuomenės Stalino ir postalininių laikais.

(Nukelta į 7 pusl.)

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI

Galima pirkti dalimis ir išmokėtina 30% iki 50% nuolaida

SOUTHWEST FURNITURE CO

6200 S. Western ... Tel. GR 6-4424

OLYMPIA
ROYAL
GRUNDIG
ZENITH

SPARTA

J.L. Giedraitis
10 Barry Drive
E. Northport, N.Y. 11731
Tel. (516) 757 0055
Chicago 476 7399 vakare

RAŠOMOS VISOMIS KALBOMIS: IR
ELEKTRINĖS, RADIO, TV IR BIZNIO
MAŠINĖS, PIGIAI IR GREITAI.

- ★ AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAŽAS JOSŲ SEIMAI?
- ★ AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- ★ AR VASAROS KARSCIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVEPUOTI GRYNU ŠALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda paskolas prieinamoms ir patogioms išlygoms, \$500.00 ir daugiau bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

NAUJI LEIDINIAI

• **Leonardas Šimutis, AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA** 30 metų Lietuvos laisvės kovoje. 1940—1970. Išleido Amerikos Lietuvių Taryba, 2805 West 63 Str., Chicago, Ill. 60629, 1971 m. Library of Congress Catalog Card Number: 78 — 168566. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, kietais viršeliais, didelio formato 500 psl., kaina 10 dol.

Tai šiuo laikotarpiu išėjusių lietuvių vedamos politinės laisvės kovos pastarųjų dešimtmečių istorijai pažinti labai reikšmingas ir, aš rodo, kruopščiai parengtas leidinys. Vargu ar kas kitas autentiškiau tokį veikalą galėjo parašyti kaip Leonardas Šimutis, ilgametis Altos pirmininkas, visais savo veiklos etapais kompiškai avęs reikšmingą mečiagą, vešes savo dienoraštį, patavsur buvęs, viską savo akimis matęs savo rankomis dars. Jau drąsiai galima iš anksto spėti, kad šitas Leonardo Šimutis veikalas, mūsų tautos, o ypač jos išėjusių istorijai ir istorikams bus nepamainomas medžiagos šaltinis, liečiant antrojo pasaulinio karo metus ir pokario dešimtmečius.

• **Kazimieras Viktoras Banaišis, JŪRATĖ IR KASTYTIS.** Trijų veiksmų opera. L. bretas Bronės Buivydaitės. Vertimas į anglų kalbą Nado Rastenio. Išleido "Jūratės ir Kastyčio" operos fondas 1970 m. Chicagoje. Didelio formato, kietais viršeliais, leidinio pradžioje įdėta puslapių K. V. Banaišio nuotrauka, leidėjų žodis ir Vlodo Jakubėno kompozitoriaus K. V. Banaišio kūrybos aptarimas, o taip pat operos fabulos santrauka. Toliau jau eina pačių operos klavyro gaidų 168 puslapiai. Leidinio kaina 15 dol.

Toks K. V. Banaišio pomirtinio palikimo amžinimas imponuojančių leidinių yra nemažas indėlis mūsų muzikos aruodan. Dabar belieka laukti tik pačios operos pastatymo, kas jau ir užplanuota ateinančiame naujame Chicago Lietuvos operos sezone (žiūr. pasikalbėjimą su Aleksandru Kučėnu pirmame šios dienos kultūrinio priedo puslapyje).

• **Antanas Giedrius, AŠVYDO PASAKOS.** Ilustracijos ir viršelis Onos Baužienės. Išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje 1971 m. Leidinys 140

psl., kaina 3 dol., gaunamas Drauge.

Antanas Giedrius - Giedraitis yra vienas iš ryškiųjų mūsų vaikų literatūros kūrėjų. O kadaise jo Lietuvoje redaguotas puikūs vaikų laikraštėlis "Saulutė" dar ligi šiol jokio kito panašaus leidinio nėra pralenktas. Ir šioje savo "Ašvydo pasakose" autorius mūsų mažajam skaitytojui bus mielas ir suprantamas. Anot kito mūsų vaikų literatūros autoriaus Stasio Dziugo, Antano Giedriaus "Ašvydo pasakose" nerandame milžinų, herojų, kurie tauno skaitytojo vaizduotėje likę tolimi ir nepasiekiami. Autorius šioje knygoje piešia paprastai, bet meistriškai

A. Giedriaus pasakų viršelis, pieštas Onos Baužienės

Lietuvos sodžiaus vaizdai. Mažajam skaitytojui, ypatingai gyvenančiam didmiestyje, tie pasakojimai turėtų būti įdomūs ir patrauklūs, nes gyvenimas su įvairiais nuotykiu vyksta Lietuvoje.

• **LIETUVIŲ DIENOS, 1971 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Redaguoja Bern. Brazdžionis. Leidžia Ant. Skirius. Žurnalo metinė prenumerata 8 dol., adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Cal. 90029.

Bendruomenės mėnesio proga, pirmojo puslapio vedamasis baigiamas tokia mintimi: "Mūsų pareiga įsisąmoninti, kad mes nesame tik minėjimų, koncertų, susirinkimų lietuviai, kad nesame tik rugsėjo bendruomenininkai, bet kad esame visų dienų ir

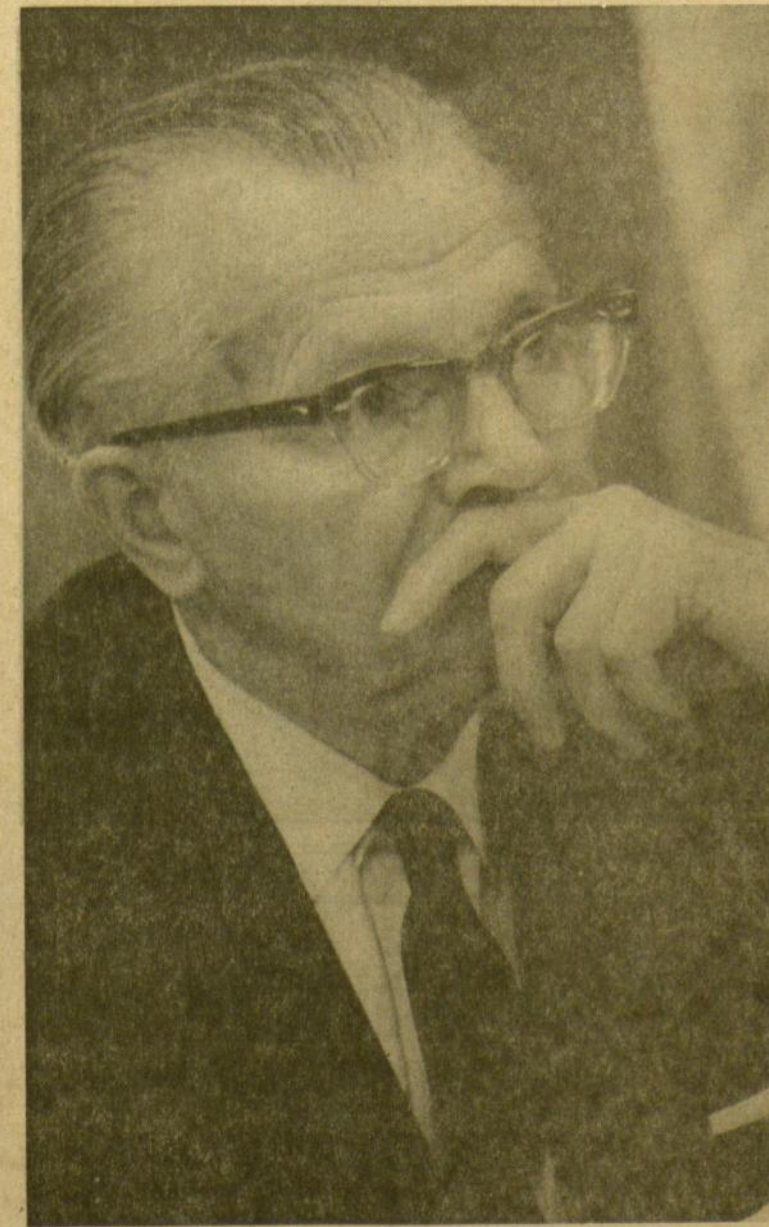
visų darbų lietuvių bendruomenės nariai. Įsisąmoninti. Tada mes nebūsime etninė grupė, verta padėti į muziejų, būsimė viena tautinė bendruomenė, turinti savo vertę, žinanti savo uždavinį, vykdanči savo misiją. Toliau mesni ir iliustruoti žurnalo naujo numerio puslapiu daugiausia skiriami Ketvirta'ai daigų šventei ir tragiškai žuvusiam rašytojui Juozui Tiniui.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1971 m. kovo - balandžio mėn. Nr. 2.** PLIAS ir ALIAS organas. Redaguoja G. J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administruoja A. Pargauskas, 6643 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629.

Didžioji žurnalo naujo numerio dalis skirta Bos'ono lietuvių inžinierių veiklai nušviesti. Apie tai rašo poetas Stasys Santvaras inž. Bronius Galinis ir E. Manomaitis. Jurgio Gimbuto recenzuojama neseniai Vilniuje pasirodžiusi knyga "Lietuvių liaudies menas" — mažoji architektūra: krikėtai, stogastulpiai ir koplytstulpiai. Viršelio 3 psl. raudame malonią ir pasėklingą smulkmeną: nuotraukose matome Manchester. N. H. gatvių rodyklės, kuriose skaitome: RUTA CIRCLE ir KAUNAS CIRCLE. O šitokios rodyklės gatvių planavimo projekte ten atsirado lietuvių planuotojo inž. K. Daugėlos dėka.

• **MEDICINA, 1971 m. rugpjūčio mėn. Nr. 1.** Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos žurnalas. (Viršelyje neišaiš, nei taip užrašyta, kad tai yra "Lietuvių gydytojų organas".) Metrikoje rašoma, kad žurnalo vyriausias ir atsakomybės (reikėtų atsakingas) redaktorius yra Henrikas Armanas, M.D., 1934 Wilkens Ave., Baltimore Md. 21223. Administruoja Jadvyga Vytuvienė, D.D.S., 85 - 29 98th St., Woodhaven, N. Y. 11421. Žurnalas išeina 3 kartus metuose, prenumerata 10 dol.

"Medicina" yra eilė metų Chicagojeėjusių mūsų gydytojų BIULETENIO tęsinys, tik dabar perkeltas į Amerikos rytinį pakraštį ir pavadintas "Medicina". Buves anas biuletenis, jau seniai atrodė kaip tikras medicinos srities žurnalas, ir labai

Leonardas Šimutis, tik ką išėjusio veikalą "Amerikos Lietuvių Taryba 30 metų Lietuvos laisvės kovoje" autorius. Nuotr. V. Maželis

gerai padaryta, pavadinant darbe tiesiog "Medicina", o ne kokiu nors biuleteniu. Žurnalo redagavimas taipgi atiduotas į naujas rankas. Senasis tik, saikytume, naujo vardo leidinys sava išvaizda dabar net pagrąžes, įvairiuose skyriuose duodas ir gydytojams ir negydytojams įdomios medžiagos, tačiau daugelis puslapių lietuvių kalbos ir rašybos atžvilgiu palieka siaubingą įspūdį. Ypač lietuvių kalbos jau antroje ar trečioje klasėje nedovanotomis klaidomis knibžda paties redaktoriaus gausūs raštai. Negi mūsų gydytojai galvotų, kad tik medicina yra mokslas, o lietuvių kalbos žinojimas nėra mokslas, ir tą

lietuvių kalbą viešuose žurnaluose galima daryti, nieko nepaisant. Žurnalas gausiai iliustruotas. Tačiau neįaukų savireklamos įspūdį daro tai, kad paties redaktoriaus pavardė ir veidą regime net 16-koje nuotraukų.

NAMU TAIŠYMO DARBAI

Stalauas, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prielaima kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

PETE'S AUTO REPAIR

Taisau MOTORUS, STABDŽIUS, Transmisijas Starterius, Alternatorius, Motor Tune-up, ir kitus patalymus. PETRAS PISNYS, sav., 6211 - 15 South Damen Avenue — TEL. 737-3988.

Chrysler-Plymouth Prices start at

\$1915*

*\$1915. Manufacturer's suggested retail price for a Cricket available at selected Plymouth dealers. Price excludes state and local taxes, destination charges, and dealer new-car preparation charges.

AUTHORIZED DEALERS CHRYSLER MOTORS CORPORATION

BALZEKAS MOTORS

PLYMOUTH — FURY — VALIANT — SATELITE — STATION WAGONS
ROADRUNNER — BARRACUDA — DUSTER

Pirkite dabar, kai kainos yra žymiai sumažintos 1971 metų visiems automobiliams prieš pasirodant naujiems 1972 modeliams.

4030 Archer Avenue

Tel. — VI 7-1515

KRONIKA

Ši savaitgalį Chicagoje — du koncertai

Naujas kultūrinio gyvenimo sezonas Chicagoje pradėdamas dviem įdomiais koncertais. Šiandien (šeštadienį) 8 val. vak. Jaunimo centre bus žinomo Chicago lietuvių dainininkių ansamblio "Aidučių" koncertas. Ansambliui - chorui vadovauja muzikė Alice Stephens. O rytoj (sekmadienį) 5 val. popiet taipgi Jaunimo centre įvyksta, Margučio rengiamas, Vakarų Vokietijoje pagarsėjusių esrados dainininkių, sesers ir brolio Astros ir Alfredo Šalčių pramoginių dainų koncertas.

Ką ši sezoną stat Chicago Lyrit opera?

Naujas Chicago Lyric operos sezonas prasideda rugsėjo 24 d. Rossini operos "Semiramide" pastatymu. Iš viso ši sezona, kuris baigiasi gruodžio mėn. 10 d., bus statomos 8 operos. Be minėtos "Semiramidės", dar žikagiečiams bus proga matyti ir išgirsti: Verdi "Rigoletto", Puccini "Tosca", Massenet "Werther", Verdi "Don Carlo", Wagner "Das Rheingold", Rossini "Il Barbiere di Siviglia" ir Richard Strauss "Salome". Šių operų pagrindinėse rolėse dainuos visa eilė pasaulinių garsenybių, pvz. Sutherland, Gobbi, Ghiaurov ir kt. Malonu, kad ir mūsų Vokietijos dainuos Massenet "Werther" operoje.

Dviejų mūsų dailininkų parodos rytiniam pakraštvy Česlovo Janušo tapybos kūrinių paroda rugsėjo 25—26 d. vyks Kultūros židiny, New Yorke. Bus išstatyta apie 100 darbų. Gi dail. J. Bagdono naujų paveikslų paroda bus spalio 15—17 d. Kolombo Vyčių salėje, Woodhavene. Ši kartą dailininkas tapo siužetinius paveikslus vaizduojančius herojiškąją partizanų epochą.

ALICE'S RESTAURANT
Lithuanian & American Style
Served Daily
Meat or Ham Dumplings w/bacon w/bacon sauce. Cheese Dumplings & Sour Cream Kugelis & Sour Cream.
FEATURING NOW
Our Famous Cold Beet Soup
CLOSED SUNDAYS
3206 S. HALSTED. 842-8813

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedami pasirinktus reikmenis ypatingai pigiai. Pinau užbaigtų foto nuotraukų atnaujinimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Metų Certificate saskaitas Minimum \$5,000.00

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
VALANDOS: ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

* Vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
* Portretūra
* Meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Telef. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

NESENI ĮVYKIAI LIETUVOJE

Atvaizduoti neseniai išėjusiame O. Nendrés romane

ANTROJI BANGA

Apie šį romaną raš.

"O. Nendrés lengvu stiliumi mum pristato Lietuvos ūkininką: nefantazuotą, bet tilią, tiek savo išore, tiek savo vidumi: siekiantį aukštų idealų, žilai religingą, suprantantį socialinius reikalus" (Darbininkas, '970, 73 nr.).

"O. Nendrés pasakojimas apie tai yra subtilus ir patrauklus. Išties visa knyga yra parašyta gyva ir sklandžia dialogine forma. Todėl beskaitant tarsi užsimiršti, kad turi knygą rankoje, o vien tik klausaisi gyvų pokalbių, pats pasijunti besąs tarp gyvų žmonių" (Tėviškos Aidai, 1970, 42 nr.).

Knyga gaunama "DRAUGE" ir pas platintojus.

Kaina \$3.50.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dekojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4940 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%

2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

(Atkelta iš 8 psl.)

kas kalbėdamas rodė savo padarytą žemėlapi. Diskusijose paaiškėjo, kad daugumas mokytojų norėtų turėti tokį žemėlapi lengvai prieinamą, kad geografinės dėstymas, juo naudojantis, pasidarytų prasmingesnis.

Po vidudienio pertraukos, stovyklautojai vėl būriais sugužėjo išgirsti jau visiems mielo prof. Salio žodžių tema "Tarptautiniai žodžiai lietuvių ir anglų kalbose". Kaip ir pirmąjį paskaitoj, profesorius pabrėžė, kad svetimos itakos labai keičia kalbą ir svetimybų turėjimui stengtis kiek galint mažiau naudoti.

Tą mintį tęsė prof. Klimas, kalbėdamas "Lietuvių ir anglų kalbų mokėjimas ypač vaikystėje". Įvairiose pastabose daktaras pabrėžė, kad jaunam svarbiau kalbėti pirma lietuviškai, nes išsivijoje anglų kalbą visuomet galima išmokyti.

Matyt, p. Barzdukas tikrai nebijojo anksti keltis, nes ir ketvirtadienį pirmas kalbėjo, tęsdamas temą "Lietuvių kalbos kirčiavimas". Panašiai darė ir prof. Salys paskaitoje "Didžiųjų raidžių rašymas tikriniuose diktavardžiuose". Jis visiems išaiškino taisykles, kurios tiko ir jauniems, pratusiems prie kitų kalbų rašybos, ir vyresniems, kurie jų niekad nebuvo gerai išsivieję.

Nors ir sportavimui popietis buvo geras, jaučiau pasijutom salėje per mokytojo Rinkūno paskaitą "Parodomoji pamoka su skaidrėmis, kortelėmis", nes lauke dangus niuokėsi ir šiek tiek atvėso. Svečias kanadietis elgėsi su klausytojais kaip su mokiniais — dalyviai turėjo net "pranešti", kokį uždavinį jie atliko mokytojų Rinkūnui.

Vėliau, nežiūrint labai tvankaus oro po vakarienės, p. Mikaila ir Našlūnas stengėsi pasisakyti bendravimo su Lietuva klausimu. Kaip dažnai atsitinka, į tokias painias problemas žiūrint, jo kio tikro atsakymo nebuvo galima rasti.

Ketvirtadienis buvo ypatingas savo vakaro programa — montažu, paruoštu jaunos mokytojos Jūratės Jasaitės, lietuvių laisvės kovotojų pagerbimui.

Savaitgaliai prasidėjus, nuo pat pusryčių buvo galima matyti, kad dalyvių skaičius padidėjo. Šios dienos net paskaitos skyrė

nuo kitų — jose dalyvavo daug žmonių ir kilo įdomių diskusijų. Po mokytojų Jonyrienės ir Plačo naujų vadovėlių pristatymo, prof. Salys išdėstė "Mokyklinius kalbos klausimus". Papietavus, p. Barzdukas, visai nenuilsęs, dar labiau įsigilino į kirčiavimo dėsnius. Patraukliausia, tur būt, iš visų dienos paskaitų liko pats simpoziumas: "Jaunųjų studentų pažinimas į liuanistinį mokymą". Čia jauni mokytojai pasisakė, jog liuanistinėse mokyklose mokytis darosi vis sunkiau, nes mokinių pasirušimas ir skaičius mažėja. Tačiau visi pasiryžę tą darbą, kad ir kartais nedėkinga, tęsti toliau. Po pertraukos, p. Matulaitienė ir Gobienė savo visos savaitės darbą sutraukė temoj: "Lietuviški žaidimai ir tautiniai šokiai". Kaip ir ketvirtadienio programa, penktadienio buvo irgi labai įdomi. Prie tylos Spyglis ežero mokytojai ir būsimieji mokytojai šoko ir dainavo.

Paskutinioji diena stovykloje buvo, kaip ir visos prieš tai, žavingai graži. Kaitra dar nespėjo visų išblaškyti, kai p. Krokio balsas per mikrofoną sukvietė visus salėn išgirsti p. Kavaliūno paskaitos "Lietuviškojo švietimo aktualijos". Pokalbinio būdu buvo pristatyta naujai švietimo tarybos priimta lietuvių tautos istorijos programa ir aštriose diskusijose iškelta nemažai šiai programai patobulinti minčių. St. Barzdukas užbaigiamąją paskaitoj kalbininkas ne tik nagrinėjo "Priesaginių žodžių kirčiavimą", bet su derino ir sutraukė dėsnius visų savo paskaitų. Triukšmingai paskutinį popietį pasilinksminė, stovyklautojai nurimo, klausydami tautinių šokių mokytojų minčių. Tačiau, joms pakalbėjus, iš naujo visi subūzdo, ruošdamiesi savaitės stovyklos talentų vakarui.

Vieni salėn šoko, trepsėjo, kiti pusbalsiu kartojė poeziją, tret, repetuodami su muziku p. Sliziu, traukė naujai išmuktas dainas. Tačiau aštuntą valandą vakaro, kai Studijų savaitės užbaigiamoji programa prasidėjo, visi apriėjo, kol vėl prie lauko suskambėjo atsisveikinimo daina "Oi, sudiev, sudiev..." Tačiau tikras liūdesys pajustas tikrai kitą rytą, kai visi pradėjo išsikirstyti ir barakai tuštėti. Bet nebuvo ko nusiminti, atsiminus St. Barzduką šūkį: "Tėvynės labu!!!"

Augusta Šaulytė

AKADEMIKŲ SKAUČIŲ DRAUGOVĖS SUVAŽIAVIMAS

Remiantis ASD reguliavimu (par. 15g), ASD Centro valdyba šaukia visuotinį Akademikų skaučių draugovės suvažiavimą.

Laikas: 1971 m. spalio 9-10 dienomis.

Viet: Maironio salė, 52 So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass. 01545.

Dalyvauja: Visos ASD narės (kan didatės, tikrosios narės, filiterės). Taip pat yra kviečiamos ir vyresnės skautės.

Pastaba: Į tuos pat metus ten vykstantį Atlanto Rąjono suvažiavimą — metinę šventę yra kviečiami visi ASS nariai, vyr. skautės ir skautai vyčiai.

Tikslas: Suvažiavimo kompetencijoje esančių klausimų sprendimas, vienetų veiklos išvystymas, tarpusavio ryšių suaktyvinimas.

Balsavimas: Suvažiavime gali balsuoti visos pilnaties ASD narės. (Narės, nesumokėjusios metinio mokesčio, neturi balsavimo teisės, todėl yra labai svarbu kiek galima greičiau skyrusose sutvarkyti narių mokesčio atskaitomybę už 1971 metus).

ASD narės, negalinčios dalyvauti asmeniškai, gali raštu įgalioti kitą pilnaties ASD narę, ją atstovauti ir balsuoti visuose suvažiavime sprendžiamuose klausimuose.

Mokėstis: Registracijos mokeskis \$1.00. Maistas ir šeštadienio pobūvis (norintiems taip pat galės būti parūpinta ir nakvynė) — \$8.00.

Registracija: Registracija iki 8 m. spalio 1 d. slunčiama fil. R. Kubliūnaitė, 8218 Eagle Road, Kirtland,

Ohio 44094. Registraciją tvarko skyrų valdybos, kartu pranešamos, kam bus reikalinga nakvynė. Pavėnės narės registruojasi tiesiogiai.

Suvažiavimą globoja ASS Worcester skyrus.

Akademikų skaučių draugovės suvažiavimas ir Atlanto rąjono ASS metinė šventė —

Seštadienis, spalio 9 d.
9:00-10:45 dalyvių registracija.
11:00-12:30 Suvažiavimo atidarymas.
ASD Worcesterio sk. pirmininkės žodis. ASD CV pirmininkės žodis.

Darbo posėdis: suvažiavimo prezidento sudarymas, darbotvarkės priėmimas, komisijų sudarymas, ASD CV pranešimas, diskusijos dėl pranešimo.

12:30-1:30 pietūs.
1:30-3:30 darbo posėdis, komisijų pranešimai, reguliavimo pakeitimo svarstymas, narės mokesčio klausimas, klausimai ir sumanymai.

Pertrauka
4:00-6:00 iškilminga sueiga — ASS metinės šventės minėjimas. Fil. dr. I. Užgiriens paskaita — "Žmogaus vystymasis ir aplinkos kaita". Naujų narių pasidėjimai.

6:30 vakariėnė — pobūvis. Programoje skaučių kvartetas "Rasa" iš Londono, Ont.

Sekmadienis, spalio 10 d.
9:00 šv. Mišios.

10:00-11:00 darbo posėdis. ASD skyrų, pranešimai ir pasisakymai. Vienetų veiklos išvystymas vietovėse. Pertrauka. Fil. dr. I. Užgiriens

Fuksų sukilimas ateitininkų studentų stovykloje Neringoje vystosi. Nuotr. K. Razgailė

GIMSTA NAUJA LITERATŪRA SOVIETŲ SĄJUNGOJE

(Atkelta iš 5 pusl.)

Autorius turi gilią religinę sielą ir ant Tikėjimo (rašo didžiąja raide) pagrindo stato filosofinę (žinoma rusiškai) sampratą. Vielskij išvedžiojimai yra verti dėmesio ir atskiros svarstymo. Iki šiol rusų religinėje ir socialinėje — politinėje filosofijoje nepasirodė nieko gilesnio, labiau išsąsytito.

Kad Vielskij puslapias nėra jau tokie politiškai nekalti, tuojau krinta į akis, kai tik paskaitomas vienas skyrius, pavadintas "Vielskij Apologija", kurioje rašytojas svarsto galimybę palikti savo tėvynę.

"Aš negaliu gyventi savajame

temos tase — diskusijos.
1:00-2:00 pietūs.
2:00-3:00 fil. R. Molėnės paskaita ASD programa ir moterų teisės: "Auklėjimas lygybės ar entraciėm pozicijom?"
3:00 suvažiavimo uždarymas.

10% — 20% — 30% pigiau mokėstis apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

G E L E S
Vestuvės, banketams, laidotuvėms ir kitokioms programoms
GUZAUSKŲ
Beverly Hills Gėlinyčis
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Ylrginia 7-7258 - 59

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Ylrginia 7-7258 - 59

KILIMŲ PARODA LOS ANGELES

Artėjanti tradicinė Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Diena, šiais metais, perdavusi vairą jaunajai kartai, žada pradižuginti susirinkusius originaliomis idėjomis ir išsimuštis iš užburto "solisto-choro - paveikslų parodos" rato. Vienas iš idėmiais pasiūlykimų bene bus dekoratyvinio meno parodos ribose vyksta Nijolės Kentienės kilimų debiutas. Staklėse austi kilimai, įspilietinę šalia mozaikos ir vitražo ir naudojami kaip puošmena sienai, yra žinomi

dėjo ledo į mano širdį ir kraujas užšalo mano gyslose. Aš galėjau žmones mylėti, o tačiau aš jų nekenčiau. Norėjau dirbti pagal savo paaukumą, norėjau galvoti, rašyti, o tuo tarpu turėjau slėpti savo mintis ir atlikti purvinus darbus. Marksizmas man visuomet buvo svetimas; aš visuomet domėjau si amžiniais ir giliausiais sielos klausimais. Turėjau tuo klausimu savas idėjas, tačiau negalėjau jų išreikšti — turėjau nusizeminti iki nulio. Aš negaliu gyventi diktatūros, kalėjimų visuomenėje, kur visos protaujančio žmogaus teisės yra pamintos. Aš esu rusas europietis, mano vieta laisvajame pasaulyje, kur žmogui nereikia slėpti savo minčių ir savo veiksmų, kur nėra nuolatinio baimės ir pažeminimo jausmo."

Ar galima tad teigti, kad tokie puslapiai sovietų cenzūros aktyse yra politiškai nekalti?

Kaip minėta, knygoje "Literature russe clandestine" yra devyni rašytojai. Be Solženycino ir Vielskij, randame kitais keliais pažįstamus vardus: Makximovą, Urusovą, Rostopčiną, Gorjuchiną, kažkokį Anonimą ir Bukovskį, apie kurį neseniai daug kalbėta ir rašyta Vakaruose. Ne visų darbais yra lygios literatūrinės vertės, tačiau nėra abejonės, kad iš slaptosios rusų literatūros, kurios išsamų vaizdą duoda mini-ma antologija, išaugs rytojaus rusų literatūra, jau be oficialios propagandos spalvų.

J. Draugelis

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMIŲ

Laidotuvių Direktoriai

Trys Moderniškos Kopyčos

1330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

1605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE

AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9800

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

TRYs MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345 6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE Tel. Ylrginia 7-6672

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213

PETRAS BIELIONAS

1348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. OLYmpic 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street, South Holland

10821 South Michigan Avenue, Chicago

TEL. — CO 4-2228

We give you
a little
something extra
for your money*

like the
highest rates

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Ill. 60632 • 847-1140

ASSETS OVER \$155,000,000. RESERVES OVER \$13,500,000.

OFFICE HOURS:

Monday, Tuesday, Thursday and Friday, 9 A.M. to 8 P.M.

Saturday, 9 A.M. to Noon • Wednesday, No Business Transacted

BRIGHTON

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

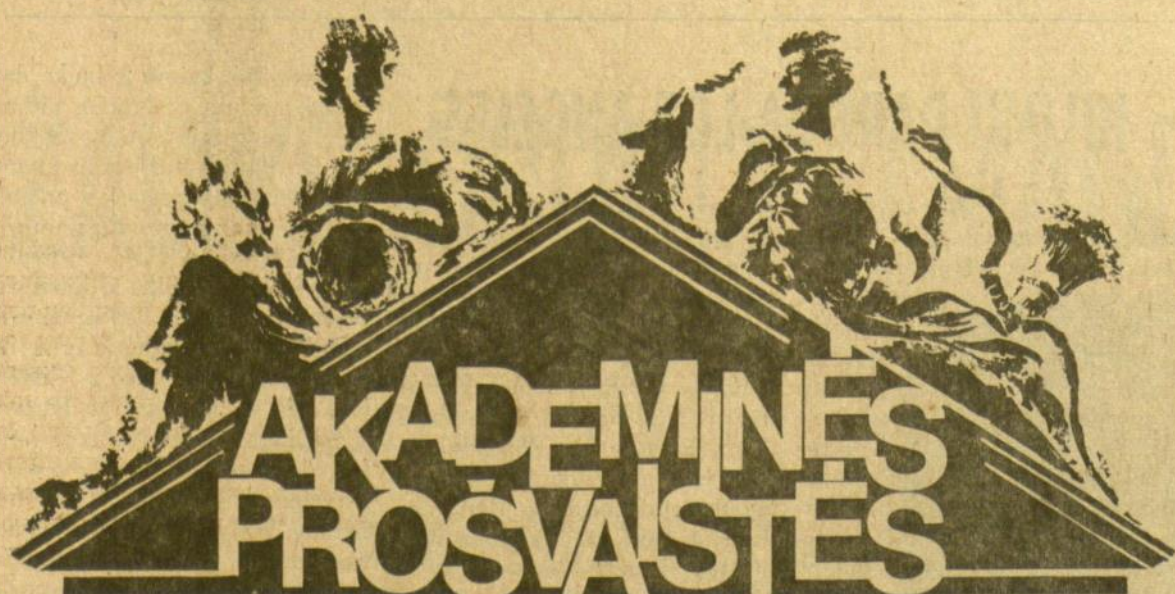
HOME LOANS

INSURED SAVINGS

Serving the Lithuanian Community
57 years with personal attention.

4071 Archer Ave. (West of California Ave.)
Chicago, Illinois 60632

Tel. LA 3-8248

REDAGUOJA JCRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

STUDENTAI ATEITININKAI ŽALIUOJANČIOJE NERIN GOJE

Iš praėjusios vasaros stovyklinių prisiminimų

Tolimas kelias. Ilga varginanti kelionė — lėktuvais, autobusais, mašinomis. Vis tiek stovyklon traukėm. Traukė — jaunystė, jaunimas, gamta ir ateitininkiškoji dvasia. Norėjosi daug ko pasisemti, bent kiek prisiminti draugus ir naujai susipažinti.

Žaliuojančiai kalnais apsupta stovyklavietė priėmė iš visur subrudėjusius. Torontas, Hamiltonas, Chicago, New Yorkas, Philadelphia, Detroitas — atstovai iš visur. Praėjusių stovyklų prisiminimai plaukė mintimis. Bus gera, gražu ir linksma.

Ivaziavus stovyklon — prieš akis didelė aikštė, apsupta beržuose slypinčiais nameliukais. Vidury aikštės vėliavų stiebai. O aplinkui visur žalia, žalia. Užsiregistravus, apsitvarkius nužingsniavome stovyklos atidaryman. Oficialiai prasidėjo jaunatviškos ir šviesios dvasios pilnos devynios stovyklos dienos Vermonto kalnuose.

Vakare — susipažinimo vakaras, pajavirintas televizijos pasikolinta programa "Dating game." Šokome, dainavome tol, kol kojos nutirpo ir balsai gergždėjo.

Susitikome, susipažinome. Pažintis plačiau tęsti, ir jas įvairinti kitą dieną pusryčiams, pietums ir vakarienei buvom susodinti ne pagal norą, bet pagal sąrašus. Taigi, nebuvo progos susiskirstyti į savo mažas grupes. Naujas ir senas pažintis jungė daina, nuotaika ir gerai parinkti temų pašnekesiai.

Naktys buvo šaltos, šaltos. Taigi niekas per daug neburbėjo, kai gaudavo progos dalį dienos praleisti šiltoje, jaukioje salėje, besiklausant idomių ir įvairių pasakų: dr. R. Vaišnys — "Ar žemėje yra protaujanti gyvybė, arba pranašystė apie pasaulio galą"; p. G. Ivaškiene — "Kas yra ateitininkas?" prel. G. Baroni ir dr. R. Krickus kalbėjo apie etniškumą; kun. S. Yla — "Lietuvių religingumo bruožai"; tėv. G. Kijauskas — "Jaunimas dviejuose pasauliuose iš psichologinio taško"; dr. K. Čičiūnas — "Kaip Amerikos santykiavimas su Kinija paveikė Lietuvos klausimą"; dr. K. Keblys pažvelgė trumpai į šandieninę literatūrą ir daug, daug kitų... Mintys byrėjo iš visų pusių, reikėjo spėti jas griebti, prisiminti, apgalvoti.

Dainos, dainininkai, dainorėliai — kaip smagu: skamba kalnai, miškai, beržynai, ypač kai dainos palydimos dviem akordeonais. Laužai smarkiai liepsnojo — kai užsidegavo. Stovykla ne-

Šių metų vasaros studentų ateitininkų stovyklos Neringoje, Vermonte, fukmeisteriai Rimas Juzaitis ir Almis Kuolas, fukų teismo devynios stovyklos dienos Vermonto kalnuose.

Vakare — susipažinimo vakaras, pajavirintas televizijos pasikolinta programa "Dating game." Šokome, dainavome tol, kol kojos nutirpo ir balsai gergždėjo.

Vargšai fukšai, Turėjo ilgą dieną pergyventi, kad užsidirbtų gero studento vardą. Per pietus, apsidėję taip, kad būtų labiau panašūs į muzikos instrumentus, fukšeliai buvo išdalinti viešpačiams. Iššaukti, išvadinti visokiais žeminančiais vardais, išmokyti kaip reikia pagarbinti viešpačius, fukšeliai, viešpačių varomai, griežėsi darbo. Gražino stovyklos akmenis, aptvarkė stovyklavietę, turėjo viešpačiams dainuoti, skaityti, deklamuoti ir šiaip jų kiekvieno įsakymo klausyti.

Nebeiškentę skausmų, persekiojimų ir įvairių kankinimų — sukilo. Tačiau viešpačiai nepėsti. Vakare fukų teismas, ir vėl fukšeliai turėjo išsipažinti iš baisiausių situacijų.

Nors ir sunkūs pergyvenimai, tačiau fukšai nenusivylė. Liko teismo išteisinti, patenkinti, lygūs — visi — studentai — kolegos.

Stovykla nebūtų apsiėjusi be vadovybės. Taigi ją dabar ir paminėsime. Visa atsakomybė rėmėsi komendantės pečiais — dr. Elonos Vaišnienės; mergaičių vadovė — Birutė Balčiūnaitė; berniukų vadovas — Rimas Petrauskas; sporto vadovė — Regina Kryžiniauskaitė; vakarinių programų vadovė — Danguolė

Stončiūtė; kapelionas — kun. Degutis. Taigi, visi 88 stovyklautai buvo labai gerai prižiūrimi.

Praskrido devynios dienos kaip viesulas. Su stovykla ir draugais teko atsisveikinti miglotą rytą, lyg gamta būtų nujautusi ir tyčia pritaikiusi mums liūdną aplinką. Tačiau su mumis išvažiojo puikios stovyklos prisiminimai, naujos pažintys ir laisvų pažadai. Ausyse vis aidi šilas, kartojančiantis "Tiki pasimatymo!"

Gražina

ŠIŲ DIENŲ AKADEMIKĖ SKAUTĖ

Akademikė skautė pirmoje vietoje yra skautė ir sesė visoms kitoms skautėms. Pasipuošusi ASD spalvomis ir ženkleliu, ji atstovauja savo akademiniam vienietui.

Su pasitikėjimu vienietui atstovauti, sąmoningai jam priklauso ir aktyviai jame dalyvauti akademikė skautė paruošia kandidatavimo laiko arpis. Akademikė skautė iš tikrųjų yra vyresnė skautė, pradėjusi studijas ir skautiškos ideologijos rėmuose skautaujanti toliau: besimokanti, kūrybinga, veržli, gal ir kartais klystanti, bet pasitaisanti, kas yra būdinga jaunam žmogui, ieškančiam kelių, kuriais išreikštų save ir originalumą bei pozityvumą patrauktų kitus.

ASD gyvavimo 47-ri metai paliko savo pėdsakus. Eilės studentų skaučių praėjo per tuos metus, puoselėdamos ASD, di-

džiudamosios mūsų skautų organizacijos pajėgumu pratesti skautavimą, įdiegti šventas idėjas ir principus jauname žmoguje ir norą bei sugebėjimą tęsti tai net subrendusiame amžiuje.

Akademikų eilės yra išaugusios iš tų patį vienetų beveik nuo pat paukštytės metų. Perėjus tokį ilgą ir nuoseklų skautavimo laikotarpį, turėtų būti tikslu ir nuoseklų testų skautavimą toliau ASD tarpe. Tiesa, stojus į ASD, kinta metodai ir priemonės, bet nesikeičia idėjos ir principai.

Akademikė skautė nebėra patyrimo laipsnių ir konkursų, bet kyla nauji priėjimai prie ugdavinių, kuriuos statome pačios sau: akademikė ir visuomenė, akademikė ir kultūrinės problemos, akademikė ir spauda, akademikė ir bendruomenė, šalia skautiškos filosofijos ir etikos

Lietuvių jaunimo Informacijos centro kelionės nuotrų

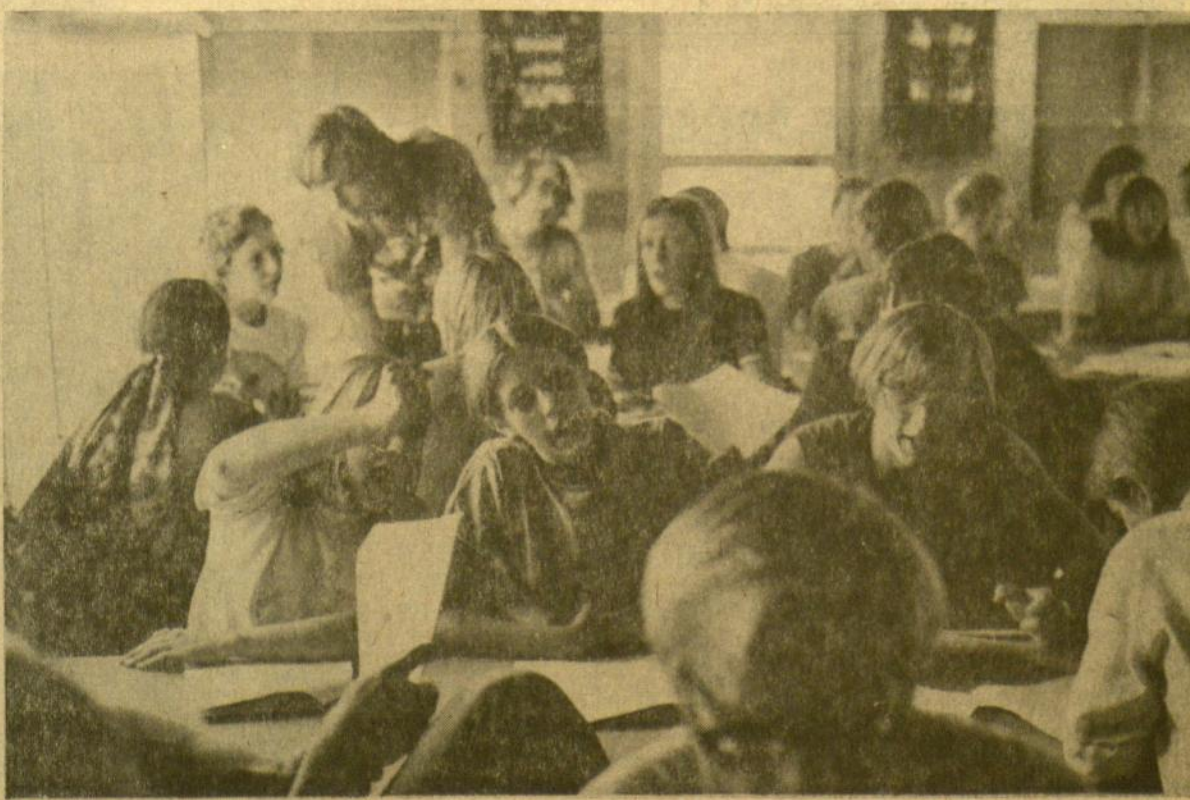
15,230 nukeliautų mylių, 80 praleistų dienų. 24 keliautojai: — užsiregistravo 53, pasirodė 3 nuolatiniai keliautojai — kiti prisidėjo ir atkrito įvairiose vietovėse. Nuoširdžiai primti lietuvių, dalyvavo: — 20 lauzų, — 6 šokiuose, — diskusijose, — miestų susipažinimuose. Didelis susidomėjimas lietuvių amerikiečių tarpe: — jiems pasakota apie Lietuvą ir lietuvių, — išdalinta šimtai brošiūrų — pri ruko, o pakelėj daugiau nerasta. — daugelis sutiktų prašė lietuvių kalbos mokymosi knygų. — suruoštas priėmimas Charleston.

1,000 naujų pavardžių įtraukta į sąrašus (dabar iš viso centras turi 5,000 pavardžių). Nelaimės: — apvogė New Orleans — dingo 150 dokumentinių nuotraukų ir 800 dol. vertės įvairnių, — kai kurių žmonių nesupratimas ir nenoras aiškintis.

— Kita kelionė, gal būt, įvyks kitamet po PLB Jaunimo kongreso.

Kitame numery

Pasikalbėjimas su Gintaru Karosu, Lietuvių jaunimo informacijos centro pirmininku. Pax Romana suvažiavimo aprašymas.

Iš praėjusios vasaros studentų ateitininkų stovyklos Neringoje, Vermonte. Tenai mus jungė daina, jaunystė ir ateitininkiškoji dvasia.

Nuotr. K. Razgailė

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ DAINAVOJE

Dainavoje žmonės brudėjo, lakstė po barakus ir "baltuosius rūmus" kaip skruzdės skruzdėlynė. Atidus asmuo tuoju pat metu stebėję, kad šioj stovyklavietėje matyti ne tik jaunų veidų, bet ir nepaprastai skaidrių vyresniųjų. Viskas paaiškėjo, kai iškilmingu posėdžiu p. Krokys iš Rochesterio, New York, atidarė penktąją Mokytojų ir jaunimo studijų savaitę, sekmadienį, rugpjūčio mėn. 15 dieną, 7 val. po pietų. Iš įvairių JAV ir Kanados vietovių mažiau ar daugiau prietyrę mokytojai ar lituanistinės mokyklose mokyti norintys studentai suvažiavo ne tik pasitobulinti lietuvių kalbą, literatūrą, istoriją, bet ir geriau pasiruošti lietuviškų žaidimų, tautiškų šokių dėstymui. Nors ir šiuo būdu stovykla praktiškai susiskirstė į dvi dalis — tie, kurie protą mokinio, ir tie, kurie protą ir kojas mankštino. Visi dalyviai parodė vieną bendrą savybę — norą tuoju sėkti prie darbo, laiko negaišinant. Taigi, vos pasibaigę oficialus mokytojų savaitės atidarymas, kai prasidėjo pirmoji paskaita — "Kalbos kūryba ir sovietybės Lietuvoje". Kaip ir pritinka tokiai temai, ją nagrinėjo mūsų garsūs kalbos žinovas prof. Salys. Su sąmojumi daktaras aiškino, kad ne tik sovietų, bet ir įvairių kalbų tech-

niški terminai "žargonai" yra priimti lietuvių kalboje. Prof. Salys pareiškė, kad pasauliui pažangą darant, nebeužtenka senosios originalios lietuvių kalbos — reikia daryti ir naudotis sudėtiniais žodžiais. Prelegentui atsakius į gausius publikos klausimus, kun. Vaišnys, savaitės kapelionas, atnašavo šv. Mišias. Pasimeldę, pagiedoję, visi staugę pajuto nuovargį po ilgų kelionių. Todėl Dainavoje pirmą vakarą šviesos užgeso gana anksti.

Pirmadienio rytas išaušo gražus ir šiltas. Daugumas spėjo atsikelti Mišioms, vėliavų pakėlimui ir net nueiti į "baltuosius rūmus", kur St. Barzdukas kalbėjo tema — "Lietuvių kalbos rašyba". Pavyzdžiais pabrėžė (antras mūsų kalbininkas — save vadino "puskalbininku") įvairias lietuvių kalboje retai naudojamą taisykles. Atsakęs į klausimus, p. Barzdukas savo vietą salės priekyje perleido prof. Klimui, kuris pradėjo dėstyti savo surinktas žinias apie lietuvių kalbą ir lituanistiką po II pasaulinio karo Vakaruose. Papasakojęs kur, kaip, kada ir kas dėsto lituanistinius mokslus universitetuose, prof. Klimas ragino jaunimą lietuvių kalbos problema susidomėti, padėti ją išspręsti, užsiregistruojant patiems esamuose kursuose.

bei eilės kitų uždavinių. Juk tai vis lietuviškoji sritis, darbas ir užsimojimai, per kuriuos ugdoma šviesi lietuviškos skautės asmenybė.

Kiekvienai mūsų, dirbančiai aktyvų darbą, ypač svarbus yra

tęstinumas, augimas, stiprėjimas, bet ne abejingumas skautiškam lietuviškam rytojui, nubyrėjimas ar dvasinė apatija. Norėtusi su A. Mickėvičium sakyti "Paduok, jaunyste, man sparnus..." Iš tikrųjų, juk imciatyva, kūryba, plati veikla įvairiais aspektais ir yra būdingas veržlumas jaunai mergaitei: pirmyn, aukštyn, į geresnį — Ad Meliorem!

Akademinių skautavimo metu, aktyvios akademikės skautės — studentės, yra trumpi. Reikia atkreipti dėmesį, kad labai dažnai, tam tikros universiteto laikotarpio sąlygos — mokslas, šeima, — keičia gyvenimą, todėl ir vienetai laikinai nusilpsta, o narių eilės prarandasi, bet, ir vėl atgyja, atsigauna, atsikuria, nes gyvenimas eina pirmyn, viešni studentų gretos pakeičia kitas.

Mergaitė, stodamas į ASD, neatmeta į ramų, saugų uostą. Ji ateina naujon dirvon, naujų idėjų kupina, noru ir energija nešina. Nesustokime sakydamos: šiandien pasaulis kitoks, šiandien gyvenimas sunkus, bet dirbkime visa širdimi ir siela šiandien, kad rytoj ateinančiai kartai, priaugančioms jėgoms būtų gražesnis.

Kita p. Baublio paskaita "Lietuvos religijinis žemėlapis" buvo labai idomi tuo, kad paskaitinimas išreiškia.

Po skanių pietų ir smagaus sportavimo Dainavos tinklinio ar kvadrato aikštėse ir ežerėlyje, paskaitą skaitė vėl prof. Salys: "Žodžių derinimas ir valdymas sakinyje", tema ypač tinkama išieivijoje gimusiam jaunimui, kuriam panašios bėdos dažnai atsiranda. Profesorui pabaigus, atsisotojo prelegentas Rimas Černius, vienintelis jaunimo paskaitininkas. Labai kritiškai į savo pirmuosius mokymo patyrimus pažvelgęs, Rimas ne tik paskatino kitus savo klaidas surasti, bet ir siūlyti Rimui įveikiamus atsakymus kai kurioms problemoms. Vėliau nusileidus, trumpai užtrukę, stovyklautojai persirengę stovyklos susipažinimo vakarėliui, kurį praleido, dainas dainuodami.

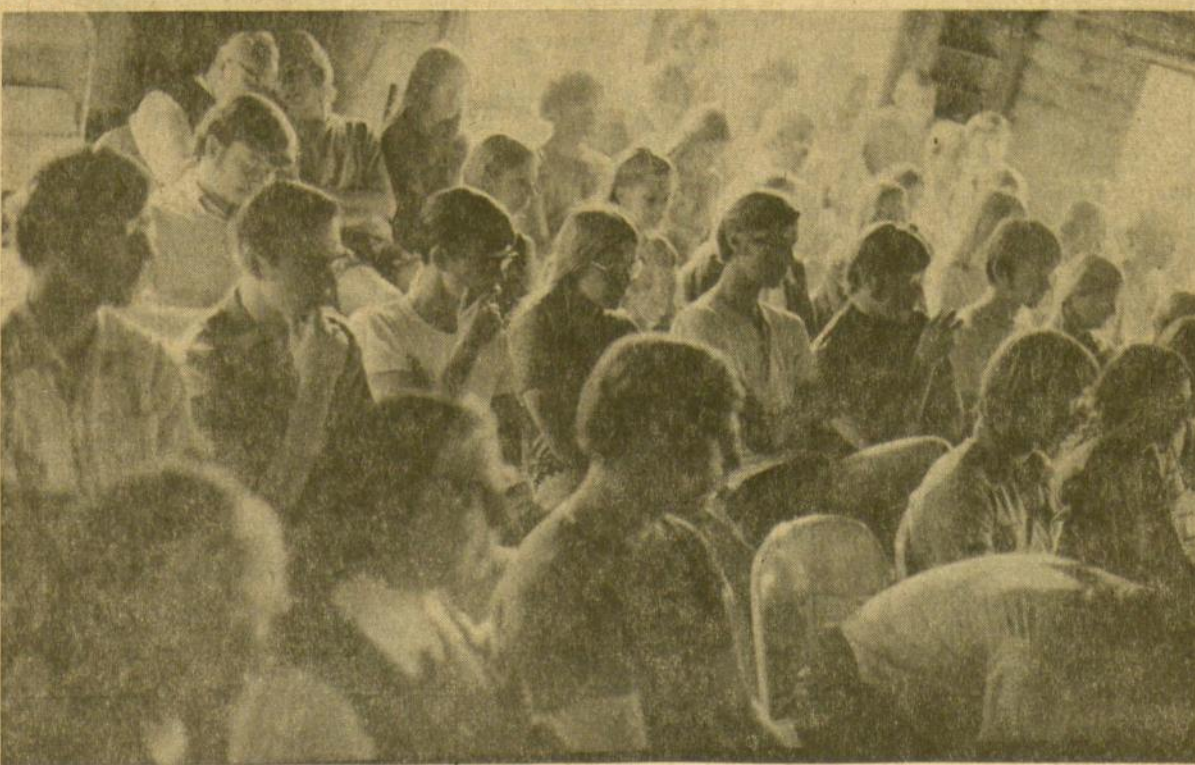
Antradienio tingią nuotaiką iš ryto tuoju išblaskė pirmasis tos dienos paskaitininkas dr. Silbajoris, kalbėdamas tema: "Kokį įspūdį daro lietuvių literatūra sveiktamučiams". Užsidedęs paskaitininkas, pasauliniu mastu įvertino lietuvių išieivijos literatūrą, pastatydamas jai pažymį 3 su pliusu. Prelegentas vis dėlto sutiko, kad yra daug geros, skaitymo vertos, lietuvių literatūros ir ragino jaunimą, ypač ne tik skaityti, bet ir kurti. Vikrioms diskusijoms užsibaigus, klausytojai išgirdo p. Barzduko temą "Lietuvių kalbos rašyba". Peržengęs paprastos lituanistinės pamokos lygį, paskaitoje paskaitininkas ne tik išaiškino kelias dažnai klaidingai pritaikytas kalbos taisykles, bet ir pavyzdžiais jas iliustravo taip, kad buvo sunku linksnius ir galūnes pamiršti.

Papietavę ir popiečio saule pasidžiaugę, savaitės dalyviai vėl ramiai susėdo ir su dėmesiu klausėsi, kaip dr. Silbajoris, stovyklos "viesulas", kalbėjo apie patriotinę literatūrą Lietuvoje. Prelegentas pastebėjo, kad, nors ir neleidžiama viešai visus jausmus išreikšti, dabartiniai Lietuvoje esantieji rašytojai vis dėlto labai subtiliai savo patriotinius įsitikinimus išreiškia.

Vakariene pasisotinę, jauni ir vyresni ruošėsi vakarui prie laužo, kurį praleido dainuodami po Dainavos žvaigždėta padangę.

Kaip ir pirmosios dvi, trečioji diena stovykloje išaušo su skaidriais mėlynu dangumi. Dar kaitrai neprasidėjus, mokytojai susirinko baltųjų rūmų salėn klausyti p. Barzduko paskaitos "Lietuvių kalbos kirčiavimas". Pasiėmęs į talką studentus, prelegentas iliustravo painias kirčiavimo taisykles, siūsdamas juos pavyzdžius rašyti prie lentos.

Kita p. Baublio paskaita "Lietuvos religijinis žemėlapis" buvo labai idomi tuo, kad paskaitinimas išreiškia.

Studentiška ir ateitininkiška vasara Neringoje: paskaitų įvairybė mus domino — klausėme jų atidžiai.

Nuotr. R. Cepulio

Regina Nasvytienė

(Nukelta į 7 pusl.)